

Rapport fra LRSK for Oslo og Akershus for 1999 og 2000

Geir Sverre Andersen

Dette er den 17. rapporten fra Lokal rapport- og sjeldenhetskomité for Oslo og Akershus. Vi har igjen slått sammen 2 år, og er med dette ajour med innrapporterte funn. Vi håper at vi nå kan komme inn i et mønster der vi publiserer årsrapporter for foregående år i siste nummer av Toppdykker'n hvert år.

En takk til Per Gylseth som har sett gjennom manuskriptet og rettet mange feil og mangler.

Rapporten er svært omfattende. Etableringen av en e-post gruppe for fugleinteresserte i Oslo og Akershus, og en internettside med oppdaterte nyheter har bidratt til øket rapportering. I og med publiseringen av "Guide til fuglelivet i Oslo og Akershus" tør vi nå si at de ulike fugleartenes forekomst i Oslo og Akershus er kjent i grove trekk. (En uttalelse jeg sikkert skal få lov til å bite i meg flere ganger i årene som kommer). Oppgaven til LRSK i årene fremover blir derfor ikke i første rekke å kartlegge, men å overvåke og registrere endringer i forekomst.

Observasjoner fra og med 1997 skal rapporteres i henhold til liste publisert i Toppdykker'n 3/1997, tidligere funn i henhold til lister som gjaldt da funnet ble gjort. Fra og med 1.1.2002 skal observasjoner rapporteres i henhold til liste som vil bli publisert i neste nummer av Toppdykker'n og på internettsiden

<http://www.naturnett.org/nofoa/html/lrsk.html>. Funn som er vurdert av Norsk sjeldenhetskomité for fugler (NSKF) følger listen til NSKF på <http://www.nskf.org/>. I fremstillingen under er det også tatt med enkelte interessante funn som verken står på listene til LRSK eller NSKF. slik som f.eks. spesielt tidlige eller sene funn, høye antall etc.

LRSK har siden forrige rapport bestått av Trond Aspelund, Enebakk; Per Gylseth, Bærum; Magne Klann, Vestby og Geir Sverre Andersen, Bærum. Magne har overtatt etter Jan Ødegård, og har også tidligere sittet i komiteen. Per Gylseth er komiteens sekretær. Nye funn skal sendes til vår e-postadresse lrskoa@naturnett.org, eller som vanlig post til Stasjonsveien 69, 1365 Blommenholm.

Det er godkjent tre nye former for vårt område i perioden: amerikakrikkand, tereksnipe og fuglekongesanger, se rapporten for detaljer. Samtidig fikk vi andrefunn av trostesanger (det første ble gjort i 1947), alaskasnipe (1974) og svartstrupe (1977), Sangsvane ble funnet hekkende for første gang, og dvergdykkeren hekket på ny. De to årene utmerker seg ellers ved sterk forekomst av nattsangere og rikser.

Sterke sørvestlige vinder i månedskiftet oktober/november i 2000 ga rekordartet forekomst av alke, sammen med

innslag av andre sjøfugler som lomvi, polarlomvi, storjo, dvergmåke, sabine-måke og splitterne. Det uvanlig varme været samme høst resulterte i at forholdsvis høye antall av en del arter, spesielt andefugl, ble sett til langt ut i desember. Også andre etternølere som vaktel, dobbeltbekkasin, myrhauk og gransanger overlevde til ut i desember. Uvanlig var også den sterke forekomsten av storskarv, svartand, sjøorre og ærfugl vinteren 1999/2000.

Tegnbruken i rapporten er som følger: For arter der alle funn skal rapporteres er det i parentes etter det vitenskapelige navnet først gitt antall funn til og med 1998, deretter antall funn i 1999 og 2000, altså:

Norsk navn *Vitenskapelig navn* (N - n).

Ved snarlig overgang til ny database vil vi måtte gå gjennom våre definisjoner av "funn" på ny, og antall funn for de ulike artene kan dermed bli revidert.

For arter der alle funn er listet, men der vi ikke lenger har oversikt over hvor mange funn som er gjort totalt, står det *ingenting* etter det vitenskapelige navnet.

For arter der bare utvalgte funn er vist er det angitt hva slags funn som er listet, f.eks.:

Norsk navn *Vitenskapelig navn* Hekkefunn og vinterfunn

Tradisjonelt har det vært ført opp initialene til alle rapportører og observatører for hver observasjon eller gruppe av observasjoner. Dette har vært gjort for å øke etterretteligheten. Den økte aktiviteten i vårt område har imidlertid ført

til at det i enkelte tilfelle er over 20 observatører knyttet til enkelte funn. En listing av alle disse er ikke bare unødvendig, men gjør også rapporten mindre leselig. I denne rapporten er det derfor bare ført opp initialkoden "DIV" når det foreligger fem eller flere observatører. For observasjoner hentet fra internettsiden <http://www.naturnett.org/nofoa/html/siste.html> er det ofte umulig å vite hvilke observatører som har sett hvilke fugler.

Omkring 170 arter er omtalt i rapporten, og omkring 100 ulike observatører har vært med som rapportører eller medobservatører. En hjertelig takk rettes til alle som har bidratt med funn, og som slik er med på å øke kunnskapen om fuglelivet i Oslo og Akershus og å styrke grunnlaget for et faktabasert naturvernarbeid.

Smålom *Gavia stellata* Hekkefunn, vinterfunn og sent høstfunn

1999: 3 hekkinger på to lokaliteter i Aurskog-Høland, hekkeindikasjoner på en lokalitet hver i Enebakk og Aurskog-Høland (SDA); 1 ex 30.10 Skjærholmene, Nesodden (NOF); 1 lk 7.11 Konglungen, Asker (PGY,GSA)

- Lokaliteten i Enebakk er ny, men ikke overraskende. Det er gjort lite feltarbeid tidligere i områdene nær Lyseren.

Storlom *Gavia arctica* Sommer- og høstfunn i fjorden

1999: 2 ad 5.8 Gåsungene, Bærum (MBE); 3 ex 30.10 Skjærholmene, Nesodden (NOF)

2000: 1 lk 7.11 Drøbaksund, Frogn (FJA)
- Det foreligger bare få høstfunn fra fjorden av denne arten. De to adulte ved Gåsungene i begynnelsen av august er vel helst et par med en mislykket hekking bak seg, høsttrekket skal ikke begynne så tidlig.

Islom *Gavia immer* (4 - 1)

2000: 1 imm 1.11 Huk, Oslo (EIG)

- Av de fire tidligere funnene er bare to datert, hhv. april og juli. På landsbasis er begynnelsen av november en god tid for islom - da har de kommet over Atlanterhavet fra Island og Nord-Amerika.

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis* (70 - 14)

1998: 1 ex 24.-25.1 Minnesund, Eidsvoll (BHL)

1999: 1 ex 1.3 Døli ved Vorma, Eidsvoll (TST, ATM); 1 ex 1.5, 1M 9.6 og 1 ex 1.7 Syverstaddammen, Asker (PGY, GHA, SDA); 1M 28.-29.5 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (ØHA, JNY, PGY); 2 ex 24.9 Fornebo, Bærum (PGY); 1 ex 24.-25.10 Østensjøvannet, Ås (FJA); 1 ex 29.10, 14.11, 21.11 og 11.12 Sandvika, Bærum (ØHA mfl.); 1 ex 23.12 Børsholmen, Asker (PGY)

2000: 1M 29.4 - 22.7 Syverstaddammen, Asker (PGY, GHA, FGG); 1 par hekket Stordammen, Asker - 2 ad. (inkl. rugende fugl) + 3 pullus 8.7, 2 ad + 4 pullus (andre kull) + 2+ juv. (første kull) 22.7, 1 ad + 6 juv 19.8, 2 ex 22.10 2 ad + 5 juv 9.9, 20.9, 24.9 og 30.9 (PGY, KEI); 1 ik 2.9 Østensjøvann, Oslo (BBR, ERU); 1 ex 20.9 Kapelldammen, Ski (MGA); 1 ad 24.9 Engervann, Bærum (PGY); 1 ex 21.11 Fornebo, Bærum (JNY) - Etter de første hekkingene i 1996 og 1998 ble det hekking igjen i 2000. De to vinterfunnene fra Eidsvoll er de første fra nordfylket.

Toppdykker *Podiceps cristatus* Ny hekkeplass, sene høstfunn.

1999: 1 ad + 3 pullus 6.8, 2 ad + 3 juv 29.8 Nordre Øyeren (JNY, KEI); 2 ex 17.11 Fornebo, Bærum (CKA); 1 ex 4.12 Hemnessjøen, Aurskog-Høland (SDA)

2000: 3 ex 3.12 Hemnessjøen, Aurskog-Høland (SDA)

- Arten hekker normalt ikke på Nordre Øyeren - kanskje pga de store vannstandsvariasjonene. I 1999 fikk likevel et par frem unger. Høstfunn i fjorden er uvanlig, likeså desemberfunn i innlandet.

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena* (19 - 4)

1998: 1 ex 28.11 Fornebo, Bærum (GSA)

- tidligere rapportert 29.-30.11

1999: 1 ex 23.9 Fornebo, Bærum (PGY), 1 ex 21.11 Fautøya, Nordre Øyeren, Rælingen (BHL)

2000: 1 ex 28.10 Djupalen, Asker (PGY, NOF)

Horndykker *Podiceps auritus*

1998: 1 ex 21.9 Åros bro, Skedsmo/Nittedal (SDA)

1999: 1 ex 1.5 Maridalsvann, Oslo (JHO); 1 ex 9.5 Årungen, Ås (FJA); 1 ex 6.6 Ljøgodtjern, Ullensaker (SDA); 1 ex 16.6 Østensjøvann, Oslo (JNY); 1 ex 24.10 Snekkervika, Nordre Øyeren, Rælingen (ØHA); 1 ex 30.10 Storeflu, Bunnefjorden, Nesodden (MBE, NOF, GHA, PGY)

2000: 4 ex 17.4, 1 ex 21.4, 3 ex 22.4, 3 ex 23.4, 5 ex 27.4, 2 ex 29.4, 3 ex 1.5 Fornebo, Bærum (PGY, FNB); 2 ex 19.4 Stilla, Skedsmo (TSK, THØ); 3 ex 24.4 og 2.5 Østensjøvann, Oslo (BBR, HPR, EIG, GFK) - God spredning på lokaliteter, og etter måten mange funn, særlig fra våren 2000. Funnene våren 2000 lå også en uke eller to tidligere i tid enn normalt.

Svarthalsdykker *Podiceps nigricollis* (3 - 0)

1998: 1 ex 1.5 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (ADY)

- Samme lokalitet som vårt andre funn fra mai-juni 1997.

Havhest *Fulmarus glacialis* (138 - 25)

1999: 1 ex 3.9, 1 ex 31.10, 2 ex 28.11 Fornebo, Bærum (PGY, THE)

2000: 1 ex 5.1 & 29.1, 1 ex 31.10, 1 ex 3.11 Fornebo, Bærum (MBE, PGY, KJO, THE); 4 ex 8.1 Drøbak, Frogn (ATH, VBU, TWA); 1 ex 8.1 Nesoddtangen, Nesodden (ØHA); 1 kad. 9.1 Sognsvann, Oslo (KJO); 10 ex 12.2, 1 ex 13.2 Drøbakund, Frogn (div.); 1 ex 28.5 Torkildstranda, Frogn (ATH, JNY)

- Merk den døde på Sognsvann. Det hjalp ikke at isen var sikker. De 10 ex 12. februar 2000 er det høyeste antallet vi kjenner fra denne årstiden.

Storskarv *Phalacrocorax carbo* Innlandsfunn, vinterfunn

1999: 2 ex 16.1 Drøbak, Frogn (PGY); 1 2k Vorma ved Bårstad, Eidsvoll (BHL); 1 ex 6.5, 1 ex 27.6, 1 ex 19.8, 3 ex 17.10 Hersjøen, Ullensaker (SDA); 1 ex 21.8, 5 ex 5.9, 30 ex 6.9 Nordre Øyeren (SDA, KEI, HPR, ØHA); 1 ex 11.9 Autenvann-Fosser-sjøen, Aurskog-Høland (SDA); 1 ex 2.10, 1 ex 24.10, 4 ex 14.11 og 1 ex 4.12 Hemnessjøen, Aurskog-Høland (SDA); 1 ex 2. og 9.10 Bjørkelangsjøen, Aurskog-Høland (SDA); 1 ex 10.10 Nærevann, Ski (KHO); 3 ex 21.10 Engervann, Bærum (ØHA); 1 ex 11.12 Hurdalsjøen, Eidsvoll (SDA); 9 ex 11.12 Fornebo, Bærum (PGY)

2000: 6 ex 15.1 Drøbaksund, Frogn (PGY); 10 ex 5.2, 2 ex 12.2, 15 ex 10.12, 10 ex 17.12, 18 ex 23.12, 4 ex 24.12 Fornebo, Bærum (PGY); 1 ex 20.4, 1 ex 5.11, 1 ex 15.11 Hemnessjøen, Aurskog-Høland (SDA); 1 ex 30.4, 10 ex 5.5, 3 ex 13.5, 20 ex 14.5, 3 ex 19.5, 1 ex 28.7, 1 ex 5.8, 4 ex 15.8, 4 ex 18.8, 8 ex 20.8, 4 ex 23.8, 1 ex 26.8, 2 ex 2.9, 2 ex 9.9, 5 ex 16.9, 10 ex 21.9, 4 ex 23.9, 3 ex 28.10, 7 ex 11.11, 3 ex 10.12, 5 ex 16.12, 9 ex 17.12 Nordre Øyeren (DIV); 1 2k 25.5 Disserudskjæret, Mjøsa, Eidsvoll (BHL); 58 ex 8.8 "indre fjord" (GSA, SDA); 23 ex 19.8, 4 ex 13.9, 9 ex 24.9, 8 ex 21.10, 3 ex 26.11, 2 ex 2.12 Engervann, Bærum (PGY, AGU); 1 ex 19.8 Glitredammen, Bærum (KAN); 2 ex 30.9, 3 ex 2.12, 1 ex 3.12 Kragtorpvika, Hemnessjøen 30.9 (SDA, GSA, THE); 1 ex 1.10 Hurdalsjøen, Hurdal (SDA); 1 ex 22.10 Sundfossen, Blaker, Sørum (SDA); 5 ex 14.10 Vorma ved Nes kirkeruiner, Nes (KEI); 1 ex 4.11 Slorene, Oppegård (SDA); 1 ex 2.12 Hurdalssjøen, Nannestad; 15 ex 25.12 Stovivann, Bærum (JMY)

- Vi har tatt med rubb og stubb av innlandsfunn, for å vise hvor vanlig arten nå er blitt. Det er ikke lenger bare Øyeren som får besøk. De 58 ex i fjorden 8. august tyder på vandring fra sørlige kolonier av underarten *P.c.sinensis*. Kanskje fra Øra ved Fredrik-

stad. Merk at det også ble gjort sommerfunn ved Øyeren. Også vinterfunn ble gjort i større utstrekning enn tidligere, men dette gjelder mer sannsynlig fugler fra nordnorske bestander (*P.c.carbo*).

Gråhegre *Ardea cinerea* Innlands vinterfunn

1999: 2 ex 17.1 Vorma ved Svanfoss, Eidsvoll (BHL)

Knoppsvane *Cygnus olor* Høyt antall

2000: 133 ex 23.9 Nordre Øyeren (KEI)

Dvergsvane *Cygnus columbianus bewickii* (33-4)

1997: 1 ex 8.3 Snekkervika, Rælingen (KEI); 1 ex 9.3 Dynovika, Skedsmo (JNY); 1 ad 13.3 Nebbursvollen, Skedsmo (TSK); 1 ex 16.3 Nitelva, Lillestrøm, Skedsmo (BBR,ERU).

1999: 1 ad. 15. & 17.4 Bergsjøen, Aurskog-Høland (ØHA,HPR,TST,VBV); 2 ad 8.4 Rossholmen, Nordre Øyeren, Fet (BHL); 1 ex 31.10 Dynovika, Nordre Øyeren (THE).

Sangsvane *Cygnus cygnus*

Junifunn og hekking

Sangsvaner, Nordre Øyeren
Foto: Magne Klamm

1999: 1 ad 6.6 Hersjøen, Ullensaker (SDA). 1 par hekket Hellesjøvann, Aurskog-Høland. Sett på reir fra 2.5. 7 pullus klekket, men bare 3 juv. nådde flyvedyktig alder. (KEI, KJO, GHA, SDA)

2000: 1 par hekket Hellesjøvann, Aurskog-Høland. Første gang sett på reir 26.4, unger rapportert fra 15.6. 5 juv nådde flyvedyktig alder. (DIV)

- Første hekkefunn av denne arten i Oslo og Akershus. Fjeldså (1972) ga en fremstilling av endringer i utbredelsen av sangsvane på

Den skandinaviske halvøy ca. 1840-1970, og her følger et sammendrag: Trolig hekket den sør til ca 60N i Sverige tidlig på 1700-tallet (på høyde med Oslo). Den ble utsatt for energisk jakt, og mot slutten av 1800-tallet lå sørgrensen på ca. 63N og omkring 1920 på 67N. Bestanden var da trolig på et lavmål, etter intens jakt også under 1. verdenskrig. Senere har bestanden øket igjen. I Sør-Sverige har den hekket fra 1958. Fra ca. 20 par i 1970 er bestanden sør for 60N nå på 1000-2000 par. Denne etableringen er satt i sammenheng med rømning fra parkbestander (SOF 1990). I Norge utvidet den hekkeområdet fra Finnmark, slik at den fra slutten av 50-tallet/begynnelsen av 1960-tallet begynte å hekke i kystområder i Nordland og Troms, og fremdeles øker der. Første hekking i Sør-Norge var i Sogn og Fjordane i 1972, i Østfold fra 1988, i Hedmark fra 1991, i Oppland fra 1992. Total norsk hekkebestand ble anslått til 100 par i 1994 (Gjershaug et al. 1994)

En av de siste års hekkeplasser i Østfold har ligget rett over fylkesgrensen, i Kallak-sjøen. Det er således ikke overraskende at sangsvanen nå også er funnet hekkende hos oss, og det er sannsynlig at den vil etablere seg i flere sjøer i årene fremover.

I Hellesjøvann har sangsvanen jaget bort alle de tidlige hekkende knoppsvanene.

Sædgås *Anser fabalis* (56 - 5)

1999: 7 ex 17.4 Kjelle ved Bjørkelangen, Aurskog-Høland (SDA); 2 ex 25.4 Årungen, Ås (FJA); 2 ex 9.10 Bjørkelangsjøen, Aurskog-Høland (SDA)

2000: 1 ex 20.4 Fornebo, Bærum (PGY, GSA); 8 ex 23.9 Nordre Øyeren (KEI)

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*

1998: 56 ex 27.3 Glomma nord for Haga, Nes (BHL); 145 ex 9.5 Nesoddtangen, Nesodden (BBR)

1999: 62 ex 8.4 Glomma nord for Haga, Nes (BHL); 200 ex 20.4 Asker, Asker (BHL, JNY); 200 ex 3.5 Stabekk, Bærum (GHA); 1 ex 26.5 Østensjøvann, Oslo (KEI);

870 ex 23.9 Rolvstangen, Bærum (PGY); 430 ex 23.9 Gressholmen, Oslo (JNY); 40 ex 25.9 Sundtangen, Fet (ØHA); 200 ex 26.9 Bygdøy, Oslo (KEI); 42 ex 26.9 Østensjøvannet, Ås (FJA); 130 ex 26.9 Eldor, Ås (FJA); 2 ex 9.10 Bjørkelangsjøen, Aurskog-Høland (SDA); 60 ex 10.10 Oppsal, Oslo (BBR); 100 ex 10.10 Årungen, Ås (FJA); "flokk" 11.11 Eldor, Ås (FJA); 1 ex 14.11 Bogstadvannet, Oslo (TST, TNI).

2000: 3 ex 12.3 Fornebo, Bærum (CSU, KHE, FRH); 100 ex 8.4, 220 ex 9.4, 503 ex 17.4, 150 ex 18.4, 37 ex 20.4, 336 ex 22.4, 1 ex 24.4, 24 ex 25.4, 40 ex 26.4, 5 ex 30.4, 1165 ex 3.5 Fornebo, Bærum (PGY, GHA mfl.); 2 ex 20.4 Kragtorpvika, Hemnessjøen, Aurskog-Høland (SDA); 200 ex 24.4, 48 ex 3.5 Oslo sentrum, Oslo (KKN, AGU); 52 ex 25.4 Ullern, Oslo (KEI); 1 ex 1.-2.5 og 16.5 Østensjøvann, Oslo (BBR mfl.); 610 ex 3.5, 60 ex 8.5 Maridalen, Oslo (GEF, JNY); 1 ex 14.-15.6 Frognerkilen, Oslo (MBE); 1 ex 16.9 Haslum, Bærum (NN); 120 ex 24.9 Grini, Bærum (MBE); 38 ex 30.9, 3 ex 5.11 Kragtorpvika, Hemnessjøen, Aurskog-Høland (SDA, JNY, THE, GSA); 10 ex 1.10, 240 ex 22.11 Hurdalsjøen, Hurdal (SDA, BHL); 1 ex 13.10 Bogstadvann, Oslo (PKS); 45 ex 15.10 Grav, Bærum (MBE); 350 ex 20.10, "stor flokk" 24.10, 1 ex 26.11 Fornebo, Bærum (PGY, PKS, ABR, AGU); 131 ex 1.10, 320 ex 22.10, 26 ex 28.10, 235 ex 11.11, 245 ex 9.12, 430 ex 10.12, 400 ex 16.12, 3 ex 17.12 Nordre Øyeren (GHA, BBR, PGY, SVD mfl.); 500 ex 22.10 Østensjøvann, Ås (FJA); 75 ex 23.10 Oppsal, Oslo (BBR); 180 ex 14.11 "indre oslofjord" (CKA); 70 ex 3.12 Midtsjøvann, Ski (PAT)

- 2001 er det siste året vi ønsker alle funn av kortnebbgås fra. Vi har nå et ganske godt bilde av artens opptreden i vårt område, og bestandsovervåking foregår både i Danmark og i Trøndelag. Alt i alt 2875 individer om våren og 2476 individer om høsten i år 2000 er begge nye rekordsummer. Opptreden høsten 2000 helt frem til helgen før jul var

ekstraordinær - store mengder beitet langs Mjøsstrendene i Hedmark i begynnelsen av desember måned. Merk hvordan fuglene ble borte fra Nordre Øyeren mellom 16. og 17.12, samtidig som hvitkinngjessene forsvant fra Oslo. Det var nok da vinteren kom.

Tundragås *Anser albifrons* (26 - 1)

1998: 1 ex 18.1 Årnestangen, Rælingen (JNY, PGY)

- Det andre januarfunnet, sees oftes april-mai og oktober.

Grågås *Anser anser* Høye antall

2000: 61 ex 19.5 Hemnessjøen, Aurskog-Høland (KEI); 363 ex 4.9 Østensjøvann, Oslo (PSH); 156 ex 23.9 Årnestangen, Nordre Øyeren (KEI)

- Det store antallet i Hemnessjøen viser at grågåsa nå er i ferd med å spre seg fra fjorden, parkområdene i Oslo og Nordre Øyeren til stadig nye områder.

Snøgås *Anser caerulescens*

1998: 1 par hekket Skjærholmene, Nesodden (MBE, GSA)

1999: 3 rugende hunner + 1 ex Skjærholmene, Nesodden (MBE, GSA); 4 ex 15.8 Frognerparken, Oslo (KEI)

2000: 1 ex 24.4, 2 ex 16.6 og 1 ex 25.6, 1 ex 25.7, 4 ex 15. og 20.8 Østensjøvann, Oslo (BBR, KKN, PTA); 3 ex 27.6 Frognerkilen, Oslo (PGY)

- Som vanlig null hekkesuksess. Direktoratets forslag om eggplukking vil neppe bidra vesentlig til bestandsutviklingen for denne arten - det ser ut til at alle egg er ubefruktede. 4 voksne individer er en nedgang fra 1998 års 6.

Hvitkinngås *Branta leucopsis* Hekkefunn og høye antall

1999: 59 par funnet hekkende i fjorden i Nesodden, Oslo, Asker og Bærum kommuner (MBE, GSA); 356 ex Hovindammen 8.10 (JNY)

2000: 172 ex 23.9 Nordre Øyeren (KEI); 400-500 ex 16.11 - 12.12, maks 500 ex 19.11 (BBR), 2 ex 17.12 og 22.12 Østen-

sjøvann, Oslo (DIV)

- Hekkebestanden og maksimumstallene når stadig nye høyder. Med det milde høstværet biet hvitkinngjessene en god stund før de dro sørover.

Ringgås *Branta bernicla* (29 - 1)

1998: 1 ex 30.4 Dynovika, Skedsmo (JNY)

2000: 1 ad B.b.bernicla 4.-5.11 Sjøstrand, Asker (AGU, PGY, ØSY)

Grågås X Kanadagås *Anser anser X Branta canadensis*

2000: 3 ex 21.2, 2 ex 4.9 Østensjøvann, Oslo (KEI, PSH); 3 ex 21.8, 1 ex 23.8 Årnestangen, Nordre Øyeren (AGU, GOH)

Gravand *Tadorna tadorna* Vinterfunn, innlandsfunn, tidlig vårfunn

1998: 1 ex 18.1 Årnestangen, Nordre Øyeren (JNY)

1999: 1 ex 8.4, 4 1k 29.8 og 5.9 Årnestangen, Nordre Øyeren (BHL, KEI)

2000: 1M 11.2 Drøbaksund, Frogn (FJA)
- Det andre januarfunnet. Det er vanskelig å forstå hvorfor Nordre Øyeren, der arten ikke er vanlig, ikke bare har de fleste sene høstfunnene, men nå også et vinterfunn. Funnet i Drøbaksund er det tidligste vårfunnet til nå, den gamle rekorden var 14. februar (Fornebo)

Mandarinand *Aix galericulata* (12 - 0)

1997: 1M 24.3 Akerselva, Oslo (PSH) - tidligere rapportert fra 19.4

Brunnakke *Anas penelope* Januar-februar, høye antall

1998: 1F 24.1 Vorma ved Eidsvoll, Eidsvoll (BHL)

2000: 700 ex 21.9, 1037 ex 23.9 Nordre Øyeren (KEI)

- Vinterfunn gjøres normalt i parkområdene i Oslo.

Tidligere har vi 460 ex 3. oktober 1976 som høyeste notering i Nordre Øyeren om høsten. Kanskje vi er på vei tilbake til de "enorme skarer" som kunne sees her på 1800-tallet (Dale et al. 2001).

Snadderand *Anas strepera* (27 - 8)

1998: 3 ex 30.4 Snekkervika, Rælingen (JNY)

1999: 3M + 3F 24.4, 2M + 2F 28.4 Nordre Øyeren (ØHA, JNY, HRE)

2000: 1M 20.4, M+F 22.4, M+F 29.4 Fornebo, Bærum (FNB, GHA, PGY); 1F 26.4, M+F 6.5, 1 ex 12.8 Nordre Øyeren (KEI, PGY).

- De 6 individene i Nordre Øyeren 24. april 2000 er det høyeste antallet sett hos oss til nå.

Krikkand *Anas crecca* januar-februar

1997: 1M 20.2 Frognerparken, Oslo (PSH)

1999: 1M 1.1 Grinidammen, Bærum (PGY, GSA); 1F 15.1 Østensjøvann, Oslo (KEG); 1F 17.1 Risa ovenfor Dal, Eidsvoll (BHL); 1M 30.1 Lysaker, Bærum/Oslo (GHA); 1M 13.2 Frognerparken, Oslo (PGY, JRG, KBS); 1M 22.2 Akerselva ved Oslo Plaza, Oslo (JSB)

2000: 1F 8.-29.1 Østensjøvann, Oslo (THE, GSA, GHA, FJA); 1M 20. og 22.1 Lysaker, Bærum (PGY); 16 ex 9.12 Bergsjø, Aurskog-Høland (SDA); 36 ex 17.12 Årnes-tangen, Rælingen (PGY, KAJ, JNY)

- 6 individer januar-februar 1999 er fler enn vanlig. De 16 i Bergsjø og 36 i Nordre Øyeren, i desember, er tatt med for å illustrere at mindre flokker kan drøye hos oss en stund i milde vintre, og forklarer hvorfor vi ikke publiserer alle desemberfunn.

Amerikakrikkand *Anas carolinensis* (0 - 1)

2000: 1M 6.5 Årnestangen, Rælingen (KEI)

- Denne nordamerikanske andearten står krikkanda veldig nær, og inntil nylig har den blitt regnet som underart av denne. Men fra 1.1.2001 gikk British Ornithologist's Union (BOU) over til å regne den som en egen art, og da fulgte NSKF etter. Og LRSK O&A slutter lojalt opp.

Hannen skiller seg fra krikkanda på at den har en hvit, vertikal stripe på hver side av brystet, og mangler den hvite, horisontale som krikkanda har. Jeg vet ikke om man kan skille hunnene.

Amerikakrikkanda er en vanlig andeart over store deler av det nordlige Nord-Amerika, og er den amerikanske andearten som forekommer oftest på denne siden av Atlanterhavet. Første funn i Norge ble gjort på 1980-tallet, men bare i 2000 var det over 10 funn. Funntidspunktet er normalt - den følger gjerne krikkender på trekket.

Stjertand *Anas acuta* Sommer- og vinterfunn

1999: 1F 23.7 - 10.10 Storøykilen, Bærum (PGY)

2000: 1F 6.2 Børsholmen, Asker (PGY); 1F 16.11 - 30.12 Østensjøvann, Oslo (DIV); 3 ex 3.12 Kragtorpvika, Hemnessjøen, Aurskog-Høland (SDA)

Knekkand *Anas querquedula*

1999: M+F 24.4 Vorma ved Minnesund, Eidsvoll (SDA); 2M 24.4, 2M+2F 28.4, 2M+1F 8.5, 2M 9.5 Snekkervika, Rælingen (JNY, ØHA, GHA, THE); M+F 13.5 Årungen, Ås (FJA); M+F 21.5 maridalsvann, Oslo (JHO)

2000: 2M + 1F 21.4, M+F 30.4 Fornebo, Bærum (PGY, FNB); M+F 24.4 Nebbursvollen, Skedsmo (TSK, THØ), M+F 29.4 Kjelle ved Bjørkelangen, Aurskog-Høland (SDA, NOF); M+F 30.4, M+F 6.5, 2M 7.5, 1M 8.5, 1M 14.5, 6 ex 1.6, 2 ex 12.8 Årnes-tangen, Rælingen (KEI, GHA, HAT, KJO); M+F 5.5 Maridalsvann, Oslo (ATH); 1M 7.5 Østensjøvann, Ås (FJA); 2M 12.5, 3M 14.5 Valstadsvingen, Nitelva (THØ); 1M 19.5 Hemnessjøen, Aurskog-Høland (KEI); 1 ex 19.5 Gjersjøelva, Oppegård (JNY)

- Et konservativt anslag gir 10 individer i 1999 og 28 individer i 2000 (inklusive 2 om høsten) Årene 1996-1998 hadde 9 individer i gjennomsnitt/år.

Skjeand *Anas clypeata*

1999: M+F 15.4 Bergsjø, Aurskog-Høland (ØHA); M+F 16.4, M + 2F 17.4, M+F 24.4, 2 ex 31.8 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (JNY, ØHA, SDA); 2 ex 17.4, M+F 8.5, 2M + 2F 16.5, 2 ex 18.5, 2 ex 5.8, 6 ex 6.8, 1 ex 21.8 Nordre Øyeren (THE, GHA, ØHA, JNY); 1M 22.4 Årungen, Ås (FJA);

M+F 28.5 Østensjøvann, Oslo (JHO); 1 ex 2.-3.11 NLH, Ås (KHO)

2000: M+F 15.4, 2M + 2F 26.4, 4 ex 30.4, M+F 19.5, M+F 1.6, 2 ex 14.9 og 16.9, 5 ex 18.9, 1 ex 20.9, 2 ex 21.9, 3 ex 23.9, 1 ex 25.9, 2 ex 1.10, M+F 7.10 Nordre Øyeren (DIV); 2 ex 18.4, 2M + 2F 26.4 Fornebo, Bærum (PGY, FNB, GHA); 2M 20.4 Helle-sjøvann, Aurskog-Høland (SDA); M+F 7.5 Maridalsvann, Oslo (JNY); 1 ex 4. og 12.9, 3 ex 16.-17.9, 5 ex 1.10, 1 ex 14.11 Østen-sjøvann, Oslo (DIV); 9 ex 20.9 Nebbursvollen, Skedsmo (THØ, TSK); 2 ex 30.9 Kragtorpvika, Hemnessjøen, Aurskog-Høland (SDA); 1F 9.-14.11 Østensjøvannet, Ås (FJA)

- En sterkere forekomst om våren enn på lenge, og 3 funn i november er også uvanlig. Omtrent 15 individer i 1999 og 42 individer i 2000, mot 9-26 individer/år de 4 foregående årene.

Taffeland *Aythya ferina*

1998: 1 3k+ M (udatert) Vorma ved Finstad, Nes (BHL); 1 2k M 24.-25.1 Minnesund, Eidsvoll (BHL); 1 3k+ M 27.3 og 7.4 Eidsvoll, Eidsvoll (BHL); 1 3k+ M 7.4 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (BHL); 1F 23.4, 2M + 1F 3.5, 1F 11.11 Østensjøvannet, Ås (FJA)

1999: 1M 17.4, 1M 7.5, 1M 13.5, M 19.5, 2 ex 22.5, 3 ex 23.5, 2M 28.5, 4M 4.6, 3M 12.6, 7M 28.6, 8M 3.7, 10M 5.7, 13 ex 13.7, 3 ex 18.7, 3 ex 25.7, 11M 30.7, 7 ex 30.7 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (DIV); M+F 17.4 Hemnessjøen, Aurskog-Høland (ØHA, HPR, TST, JRG); 1M 24.4 Årungen, Ås (FJA); 2M 18.5 Østensjøvann, Oslo (JHO); 1 ex 9.6 Østensjøvannet, Ås (TGU); 25 ex 21.8, 58 ex 29.8, 30 ex 5.9, 3M 9.10, 58 ex 24.10, 30 ex 7.11 Nordre Øyeren (ØHA; KEI, GHA)

2000: 2M 15.4, 1M 20.4, 2M 21.4, 1M 23.4, 2M 24.4, 1M 9.6, 8M 15.6, 44 ex 23.7, 10M + 2F 29.7, 44 ex 6.8, 12M + 3F 13.8, 2 ex 30.9, 14 14.10, 10M + 4F 22.10, 32 ex 5.11, 25M + 2F 2.12, 20 ex 3.12, 32 9.12 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (DIV); M+F

18.4 Funnefoss, Nes (KEI); 1 ex 19.4 Stilla, Skedsmo (TSK, THØ); 20 ex 14.8, 25 ex 20.8, 1 ex 21.8, 5 ex 23.8, 25 ex 2.9, 75 ex 9.9, 70 ex 13.9, 40 ex 14.9, 50 ex 16.9, 50 ex 21.9, 89 ex 23.9, 60 ex 1.10, 1 ex 17.10, 2 ex 28.10, 1 ex 10.12, 1M 16.12 Nordre Øyeren (DIV); 1M 22.8, 1M 3.12 Østensjøvann, Oslo (ABR, BBR, AGU); 1M 4.11, 12.11 og 26.11 Engervann, Bærum (PGY, AGU); 1M 11.11, 16.11, 30.11 og 2.12 Fornebo, Bærum (PGY, GHA mfl.)

- Taffelanda har nå en ganske forutsigbar forekomst hos oss: Enkeltindivider kan overvintre. Et svakt gjennomtrekk kan merkes i april-mai. Fra og med begynnelsen/midten av juni ankommer mange hanner til Hellesjøvannet for å myte, og antallet toppe seg ultimo juli/primo august. Etter at mytingen er gjennomført blir en del fugler værende i Hellesjøvann utover høsten. Samtidig dukker flokker opp i Nordre Øyeren. Dette kan delvis være fugler fra Hellesjøvannet, det er ikke godt å si. Fra oktober er arten normalt mer fåtallig igjen. Taffelanda har ikke liknende, regelmessig forekomst i andre deler av landet, skjønt høyere antall er notert på Sør-Vestlandet.

De 89 individene i Nordre Øyeren 23.9 2000 er det høyeste antallet som er påtruffet hos oss. Forsiktig summering gir 52 individer i 1998, 75 individer i 1999 og 138 individer i 2000.

Toppand *Aythya fuligula* Vinterfunn, høye antall

1998: 2F 24.1 Sørumsand, Sørumsand (BHL); 2M + 2F 24.1, 3M + 1 2kM + 1F 25.1 Eidsvoll, Eidsvoll (BHL); 2F 24.-25.1 Minnesund, Eidsvoll (BHL); 1F 25.1 Våler i Vorma, Nes (BHL); 1M 18. og 20.12 Østensjøvann, Oslo (PSH)

1999: 1M 17.1 Østensjøvann, Oslo (GHA), 21 ex 17.1 Eidsvoll, Eidsvoll (BHL); 4F 17.1 Minnesund, Eidsvoll (BHL); 1 ex 24.1 Loelvas utløp (KKN); 1M 11.12, 4 ex 25.12 Sandvika, Bærum (ØHA, PGY)

2000: 3 ex 7.1, 3 ex 8.1, 7M + 5F 31.1, 8 ex 5.2, 5 ex 28.-29.12 Sandvika, Bærum

(GHA, PGY, TEB, JNY); 1 M 13., 19., 27. og 29.1, 1 ex 21.2, 3M + 9F 12.12 Østensjøvann, Oslo (DIV); 9 3k+ M + 6F 16.1 Eidsvoll, Eidsvoll (BHL); 2F 16.1 Minnesund, Eidsvoll (BHL); F 27.1 og 24.2 Frognerparken, Oslo (GSA,PGY); 95 ex 23.9, 200 ex 10.12 Nordre Øyeren (KEI,SDA); 1 ex 2.12 Skrukkelisjøen, Hurdal (SDA); 15 ex 9.12 Bergsjø, Aurskog-Høland (SDA); 44 ex 10.12, 30 ex 21.12 Fornebo, Bærum (PGY,RAN), 1 ex 25.12 Holmenbukta, Asker (SDA).

- Det blir omkring 16 individer januar-februar 1998, 28 i 1999 og 31 i 2000. Noe overraskende peker Vorma/Glomma seg ut som det viktigste overvintringsområdet i Oslo og Akershus. De 21 ex ved Eidsvoll 17. januar er den største vinterflokken vi kjenner til. Merk også de høye desembertallene. Tidligere har det ikke blitt rapportert over 60 individer i noen del av året. Den ekstreme opptredenen senhøsten 2000 har trolig sammenheng med uvanlig mildt vær.

Bergand *Aythya marila* Sommer- og vinterfunn

1998: 1 2k M 24.-25.1 Minnesund og Eidsvoll, Eidsvoll (BHL)

1999: 2M+1F 17.1 Vorma ved Eidsvoll, Eidsvoll (BHL); 11 ex Vassholmflu og 2 ex Hundsunnd 19.11, 7 ex Vassholmflu 19. og 26.12 Fornebo, Bærum (PGY); 2F 21.11 Glomma sør for Årnes, Nes (BHL)

2000: 7 ex 1.1, 4 ex 5.2 Fornebo, Bærum (THE, PGY); F 25.7 Østensjøvannet, Ås (FJA)

- Vinterfunn gjøres ikke årlig for denne arten.

Ærfugl *Somateria mollissima* Høyt antall, vinterfunn

1999: 20 ex 19.12 Fornebo, Bærum (PGY)

2000: 1F 6.-7.1, 1 ex 5.2 Sandvika, Bærum (GHA, PGY); 35 ex 15.1, 1 ex 22.1, 2 ex 31.1, 15 ex 5.2, 25 ex 26.2, 2 ex 23.12 Fornebo, Bærum (PGY, GHA); 9 ex 5.2 Drøbaksund, Frogn (PGY); 287 ex 8.8 "indre fjord" (GSA, SDA)

- Som skrevet i forrige rapport er det sjeldent

med vinterfunn. De 35 ex på Fornebo 15.1 og 9 ex i Drøbaksund 5.2 skal sammenliknes med tidligere rapporter om 1 og 2 individer. 287 ex 8.8 er det høyeste antallet som er rapportert noen gang, men så er da også hekkebestanden i kraftig og stadig vekst.

Svartand *Melanitta nigra* Høyt antall, vinterfunn

1999: 300+ ex 31.10 "fjorden" (PGY, MBE, NOF); 8 ex 12.12, 3 ex 9.12 Fornebo, Bærum (PGY)

2000: 45 ex 2.1, 5 ex 15.1, 2 ex 22.1, 45 ex 31.1, 108 ex 5.2, 14 ex 26.2, 7 ex 10.12 Fornebo, Bærum (GHA, TEB, PGY, GHA); 14 ex 15.1 Drøbaksund, Frogn (PGY); 40 ex 28.1 Nesoddtangen, Nesodden (GHA); 1F 13.2, 10 ex 11.12 Drøbaksund, Frogn (FJA, JNY); 1F 3.-6.12 Østensjøvannet, Ås (FJA); 1 ex 10.12 Hurdalsjøen, Eidsvoll (GSA, THE)

- De 300 i fjorden 31.10 1999 er tangering av høstrekorden fra 16. oktober 1977 i Nordre Øyeren. Vinterfunn har til nå vært sjeldne, og har bare dreiet seg om få individer. Sammenlagt i 2000 ble det sett over 100 individer på 3 lokaliteter langs fjorden. Det skal bli spennende å se om denne utviklingen fortsetter.

Sjørre *Melanitta fusca* Vinterfunn, sommerfunn

1999: 2 ex 10.1 Drøbak, Frogn (JNY); 1 ex 29.12 Fornebo, Bærum (PGY)

2000: 3 ex 5.1, 8 ex 8.1, 5 ex 9.1, 21 ex 19.1, 17 ex 22.1, 1 ex 31.1, 15 ex 5.2, 9 ex 23.12 Fornebo, Bærum (GHA, PGY, KEI, GSA)

- Fra før har vi snaut 10 vinterfunn. Januar-februar 2000 hadde også uvanlig sterk forekomst av ærfugl og svartand.

Kvinand *Bucephala clangula* Høye antall

1998: 540 ex 27.12 Sjursøya, Oslo (JNY)

1999: 635 ex 29.12 Sjursøya, Oslo (JNY)

- Dette er det største vinteransamlingen vi kjenner til, rett utenfor en losseplass for korn på Sjursøya. Kanskje er det kornet som lokker endene, eller mindre dyr som lokkes

av kornet. Den totale vinterbestanden i fjorden + i vassdragene ligger kanskje høyere enn oppgitt i Fugleguiden, muligens opp mot 1500 ex.

Kvinland, hamn (over) og lunn. Foto: Ketil Knudsen

Lappfiskand *Mergellus albellus*

1998: 1 ex 14.3 Sandvika, Bærum (GHA, PGY) - tidligere rapportert 1F 7.1 - 12.3; 1 3k+M 23.1 Finstad, Nes (BHL); 1 ex 11.12 Fornebo, Bærum (GSA, PGY)

1999: 1F 7.1 - 4.4 Sandvika, Bærum (PGY, MBE, GHA, ØHA, AGU, JRG, ESA); 1 ex 26.3 Fornebo, Bærum (PGY); 2 3k+M 16.1 Finstad, Nes (BHL); 1 ex 1.4 Børterelva, Enebakk (SDA); 2F 16.-17.4 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (JNY, ØHA mfl.); 1F 15.5 Tresjøene, Nes (KEI); 1 ex 24.10 Rossholmen, Fet (ØHA); 1M 20.11 Årnestangen, Rælingen (PGY)

2000: 1M 25.3 Årnestangen, Rælingen (GHA); M+F 3.5 Fornebo, Bærum (PGY); 1 ex 22.10 Årnestangen, Rælingen (GHA, KAJ); 1 ex 25.12 Konglungen, Asker (SDA). - God spredning på lokaliteter, men etter måten svak opptreden i Nordre Øyeren disse årene. Fuglen på Fornebo i 1998 og 1999 kan være hunnen som overvintret i Sand-

vika. Avstanden er ikke lang, og andre ender flytter seg stundom mellom de to lokalitetene.

Siland *Mergus serrator* Hekkefunn og innlands vinterfunn

1999: 2F 16.1 Glomma og Vorma ved Nes, Nes (BHL)

2000: 32 par funnet hekkende i fjorden (MBE, GSA)

- Eneste tidligere vinterfunn i innlandet er 7 ex Årnestangen, Nordre Øyeren, Rælingen 11.12-74 og 1 M Hovedråka, Nordre Øyeren, Fet/Rælingen 21/12-74. De 32 kullene i fjorden er ny rekord, økningen i hekkebestand ligger på omkring 20%/år.

Laksand *Mergus merganser* Høye antall

2000: 300 ex 6.5 (Årnestangen), 400 ex 21.9 (Årnestangen), 300 ex 23.9 Nordre Øyeren (KEI)

- Høsttallene er typiske for Nordre Øyeren, men vårtallet er det høyeste vi kjenner til der og i O&A totalt.

Vepsevåk *Pernis apivorus* Sent høstfunn

2000: 1 ex 7.10 Årnestangen, Rælingen (HBI)

- Det foreligger også et oktoberfunn fra Fornebo i Bærum. Formodentlig er det her snakk om ganske syke og svake fugler som ikke har kommet seg sårover ennå, men der mildt høstvær har gjort at de heller ikke har strøket med ennå.

Glente *Milvus milvus* (4 etter 1920 - 1)

1999: 1 ex 27.9 Årungen, Ås (FJA)

- Arten sprer seg stadig i Sverige, og hekker nå så langt nord som ved Mälaren og i det sørøstre hjørnet av Väneren. Etter 1920 er det bare gjort vårfunn av arten, men i et større perspektiv er funndatoen som normal å regne - det overvintrer et tresifret antall i Skåne.

Havørn *Haliaeetus albicilla* (5 etter 1900 - 3)

2000: 1 ex 8.4 Fornebo, Bærum (PGY); 1 2k 13.4 Slørstad, Ås (FJA); 1 imm. 24.11 Økern, Oslo (KEI)

- De øvrige 5 fem funn er to fra april og ett hver fra oktober, november og desember.

Slik sett var datoene "normale", men det er første gang det blir sett mer enn ett individ et enkelt år. Havørnen øker i antall i Sør-Sverige, og hekker nå med flere par i bl.a. Väneren "rett over" grensen. Det er derfor å vente at den vil bli sett med økende frekvens hos oss. Foreløpig er det ingen rapporter om hekking øst for Lista, langs den norske Skagerrakkysten, men det kan være et spørsmål om tid.

Sivhauk *Circus aeruginosus*

1994: 1 ex 8.5 Nordre Øyeren (BBR, MHU)

1999: 1 ad M + 1 ex 24.4, 1 ad M 8.5, 1M 16.5, 1 ex 18.5, 1 ad M 18.6, 1 F 2k+ 2.8, 2 1k 5.8, 1F 6.8, 1 ex 7.8, 1F 13.8, 1F 20.8, 3 1k 21.8, 1 ex 28.8, 1 ex 11.9, Nordre Øyeren (DIV); 1 ex 25.4, 1F 4.6 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (SDA, ØHA); 1 ad M 2.5 Årungen, Ås (FJA); 1 ex 7.6, 1 ex 8.8 Fornebo, Bærum (GHA); 1 1k 23.-29.8 Østensjøvannet, Ås (FJA); 1F 5.9 Kragtorpvika, Hemnessjøen, Aurskog-Høland (SDA)

2000: 1 ex 16.4 og 18.4, 3 ex 19.4, 1 ex 20.4 og 21.4, 3 ex 22.4, 1 ex 23.4, 6 ex 24.4, 1 ex 29.4, 2 ex 1.5, 1 2k M 6.5, 1F 7.5, 2kF 24.6, 1 ad F 25.7 Fornebo, Bærum (PGY, GHA mfl.); 1 ex 21.4, 1 ex 24.4 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (JNY, GSA, THE); M+F 21.4 Hemnessjøen, Aurskog-Høland (GSA, THE); 1 ex 24.4, 1F 5.5, 1F 19.5, 1F 12.8, 2F 13.8, 1 ex 14.8, 1F 15.8, F 18.8, ex 19.8, 1 ex 20.8, 1 2k+ F 21.8, 1 F 23.8, 1 1k 26.8, 2 ex 2.9, 1 ex 9.9, 1 ex 14.9, 1 ex 16.9, 1 ex 18.9, 1 2k+ F 20.9 Nordre Øyeren (DIV); 1F 5.5 Stabekk, Bærum (GHA); 1 2k M 7.5, 1 2k F 11.5 Østensjøvannet, Ås (FJA); 1 ex 20.5 Ski flyplass, Ski (SKM)

- 12-15 individer i 1999 og 25 i 2000, men det er uråd å vite hvor mange fugler som bruker Nordre Øyeren - det er neppe de samme fuglene gjennom hele sesongen. På Fornebo er fuglene ofte å se på direkte trekk, og da er det enklere å holde dem fra hverandre.

Myrhauk *Circus cyaneus*

1999: 1 ad M 17.4 Bergsjø, Aurskog-Høland (VBU, ØHA, TST); 1F 1.9 Kongstein, Ås (FJA); 1F 5., 14. og 22.9 Årmenstangen, Rælingen (KEI, ØHA, MBE)

2000: 1M 15.4 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (SDA, JNY); 1 ex 18.4 Fornebo, Bærum (PGY); 1 3k M 23.8, 1F 17.9, 1 ex 18.9, 1 ad F 19.9, 1 1k 20.9, 1F 23.9, 2 ex 1.10, 1 ex 7.10, 1F 15.10 Nordre Øyeren (DIV); 1 1k 24.9 Østensjøvannet, Ås (FJA); 1F 21.-24.12 Fornebo, Bærum (RAN, PGY, SVD mfl.)

- Minst 3 individer i 1999 og omtrent 9 i 2000 er innenfor normalvariasjonen for arten. Det ble sett omkring 10 ex i 1996.

Musvåk *Buteo buteo* Vinterfunn

1999: 1 ex 6.11 - 30.12 Fornebo, Bærum (PGY); 1 ex 30.12 Tøyenparken, Oslo (ØHA)

2000: 1 ex 1.1 - 3.3, 1 ex 12.10 - 31.12 Fornebo, Bærum (DIV)

Fjellvåk *Buteo lagopus* Sommer- og vinterfunn

2000: 1 ex 15.7 og 20.8 Jessheim, Ullensaker (PGY); 1 ex 3.12 Nordre Bjørkelangen, Aurskog-Høland (SVD); 1 ex 22.12 Østensjøvann, Oslo (TRU)

- Iflg. Roar Solheim er nå fjellvåken mer fåtallig som hekkefugl i Hedmark enn den var for noen tiår siden. Individet ved Jessheim var mest sannsynlig et ikke-hekkende individ. Desemberfunnene er vel å regne som sene høstfunn mer enn vinterfunn.

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

(26 etter 1970 - 2)

2000: 1 2k 2.4 Årungen, Ås (FJA); 1 imm 16.12 Sinober, Lillomarka, Nittedal (RJK)

- De siste årene har kongeørnen reetablert seg som hekkefugl i flere svenske landskap, senest i Halland og Värmland i 2000. Når arten ikke har hekket i Värmland på lenge så er det vel ikke sannsynlig at den har gjort det hos oss heller. Men den dagen kan nå altså nærme seg. Inntil videre får vi nøye oss med "slengere" fra hekkebestander annenstedsfra.

Tårnfalk *Falco tinnunculus* Vinterfunn

1999: 1 ex 4.12 Bjørkelangsjøen, Aurskog-Høland (SDA); 1 ex 4.12 Tøyen, Aurskog-Høland (SDA)

2000: 1 ex 30.1 Grønmo, Oslo (TRU); 1 ex 25.11 - 31.12 Fornebo, Bærum (DIV)

Aftenfalk *Falco vespertinus* (4 - 1)

1999: 1 1k 29.8 Østensjøvannet, Ås (FJA)
- Alle tidligere funn har vært vårfunn, men på landsbasis gjøres like mange funn om høsten. I dette, større perspektivet er funndatoen for normal å regne

Dvergfalk *Falco columarius* Sommerfunn

1999: 1 ex 29.7 Vindflomyrene, Hurdal (JNY)

- Funnet er fra artens beskjedne hekkeområde i Akershus.

Lerkefalk *Falco subbuteo*

1999: 1-2 ex 3.5 - 20.6 Årungen, Ås (FJA); 1 ex 22.5 Årnestangen, Rælingen (GHA); 1 ex 23.5 Kragtorpvika, Hemnessjøen, Aurskog-Høland (KEI); 1 ex 23.5 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (KEI); 1 ex 5.6 Stilla, Skedsmo (KEI); 1 ex 15.6 Eie, Nes (KEI); 1 ex 21.7 Bjølsen/Sandaker, Oslo (KEI); hekking Ås - ad + minst 1 pullus "august" (SDA)

2000: 1 ex 28.4 Kusand, Fet (JNY); 1 ex 13.-14.5 og 3.-4.6 Eie, Nes (KEI); 1 ex 4.6 Rød, Nes (KEI); 1 ex 4.6 Nordre Øyeren (YKV); 1 ex 28.6 Kløfta, Ullensaker (PGY); 1 ex 6.7 Gaustad, Oslo (HAJ); 1 ex 22.-23.7 Nes, Nes (KEI); 1 ex 2.8 Finnholtsjøen, Nes (AHQ, PST); 2 ex 14.8 og 9.9 Nordre Øyeren (JNY); 1 ex 22.8 og 15.9 Østensjøvann, Oslo (ABR, TGU); 1 ex 28.8 Furuset, Oslo (JNY): hekking Ås - minst 2 unger på vingene (FJA)

- Vi vet ikke om de to hekkefunnene i Ås i hhv. 1999 og 2000 gjelder samme lokalitet. Det er gjort ytterst få hekkefunn av arten i O&A, vi kjenner bare Ullensaker og Eidsvoll midt på 1980-tallet og i Nes i 1996. Hekking i Ås utvider det geografiske hekkeområdet merkbart, og hekking ved Øyeren, i Aurskog-Høland og i Oslo synes også å være en mulighet, jfr. funnene over.

Jaktfalk *Falco rusticolus* (14 etter 1970 - 1)

2000: 1 2k F 30.3 Eldor, Ås (FJA)

Vandrefalk *Falco peregrinus*

(54 etter 1969 - 22)

1998: 1 ad M 2.5 hekkeplass nord i Akershus (BHL)

1999: 1 ad M 7.4 Ås, Ås (FJA); 1 1k 3.9, 1 ex 17.9 Nordre Øyeren (SDA, ØHA); 1 ad F 12.9 Årungen, Ås (FJA)

2000: 1 2k M 21.3 NLH, Ås (FJA); 1 ad M 28.3 Årungen, Ås (FJA); 1 ex 8.4 Haslum, Bærum (TEB); 1 ex 13.4 Nes kirkeruiner, Nes (KEI); 1 ex 15.4 Kjelle ved Bjørkelangen, Aurskog-Høland (SDA, JNY, PGY); 2 ex 19.4, 1 ad M 21.4, 1M 22.4, 1 ex 26.4, 1 ad F 6.5, 1 ex 12.8, 1 1k 25.11 Fornebo, Bærum (PGY, TLY, FNB, TEB); 1 ex 7.5, 1 ex 14.8, 1 1k 18.8, 1 1k 20.8, 1 1k 23.8, 1 ex 26.8, 1 ex 17., 21. og 23.9, 1 ex 1.10 Nordre Øyeren (DIV); 1 ex 3.6 Bærums verk, Bærum (PST), 1 ex 20.8 Akershuskaia, Oslo (JNY); 1 ex 21.8, 1.11, 2.11, 1M 27.11, 1 ex 5.12, 10.12, 1M 22.12 Oslo sentrum, Oslo (AGU, ØMO, JNY, GFK)

- En "eksplosjon" i funn i 2000, med omkring 19 individer, mer enn dobling av tidligere rekord. Fugler på trekk i slutten av april og begynnelsen av mai er trolig enten ungfugler eller fugler fra hekkeplasser langt mot nord. De sørnorske hekkeparene er normalt på plass senest i løpet av mars måned. Iflg. vandrefalkprosjektet (Odd Frydenlund-Steen) var det par på to lokaliteter i Oslo & Akershus. Begge par la egg, men ingen unger vokste opp.

Storfalk ub. *Falco peregrinus/rusticolus*

2000: 1 ex 13.11 Fornebo, Bærum (GOH)

Lirype *Lagopus mutus*

1999: M+F 17.6, fjærfunn 29.7 Vindflomyrene, Hurdal (ØHA, JNY)

- Fra det kjente hekkeområdet

Storflugl *Tetrao urogallus* Kuriosa

2000: 1F 6.10 Ås sentrum, Ås (FJA)

Vaktel *Coturnix coturnix* (14 etter 1902 - 8)

1999: 1M 27.-29.5, 2M 30.5 Fornebo, Bærum (PGY, THE, GSA, JNY); 1M 23.6

østensjøvannet, Ås (FJA); 1M 14.7 Helle-sjøvann, Aurskog-Høland (KEI)

2000: 1 ex 10.5 Østensjøvann, Oslo (BBR); 1 ex 12. og 17.6 Bryn, Bærum (AGU); 1M 6.7 Østensjøvannet, Ås (FJA); 1 ex 2.12 Fornebo, Bærum (PGY)

- Det har vært gode år for vaktel både i Norge og Skandinavia ellers. Desemberfunnet på Fornebo er ekstremt, men det er nettopp i svært milde høster/vintre avvikende individer har en mulighet til å overleve så lenge.

Vannrikse *Rallus aquaticus*

1998: 1 ex 7.7 Ringstilla, Skedsmo (JNY); 1-2 ex 13.- 30.12 Fornebo, Bærum (PGY, GHA, TEB)

1999: 1-4 ex 2.1 - 13.3, maks 4 ex 3.1 Fornebo, Bærum (DIV)

2000: 1 ex 9.-27.4, 1-2 ex (totalt 3 ex) 1.11 - 31.12 Fornebo, Bærum (DIV); 1 ex 26.4 og 19.-20.5 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (KEI, GOH); 1 ex 26.5 Stilla, Skedsmo (THE); 1 ex 31.5 Fetveien ved Plategods, Fet (KKN); 1 ex 31.5 Svelle, Fet (KKN)

- Vinterfunn på Fornebo har vært vanlig de siste årene. Storstilt leting etter vannrikser langs andre deler av norskekysten vinterstid har avdekket til dels store bestander i sørvest. Hele fire lokaliteter med funn fra heksetiden er det meste på et par tiår. Det kan nettopp være de forholdsvis milde vintrene som er årsaken.

Myrrikse *Porzana porzana* (42 - 9)

1999: 1 ex 17.7 (Bukkesand el. Storsand) og 30.7 (Årnestangen) Nordre Øyeren (ØHA)

2000: 1 ex 27.4 - 13.6, 2 ex 11.6 Fornebo, Bærum (KEI, PGY, TBØ mfl.); 3 ex 13.5, 1 ex 31.5 Ringstilla, Skedsmo (IAB, KKN), 1 ex 31.5 Kjelleholen, Nitelva, Skedsmo (KKN); 1 ex 6.6 Nebbursvollen, Skedsmo (KAJ)

- 7 individer i 2000 er en mer enn tidligere beste år. Aprilfunnet er ekstremt tidlig for vårt område, men falt sammen med rekordtidlige funn av grå fluesnapper.

Åkerrikse *Crex crex* (47 - 36)

1998: 1 ex 28.-29.5 og 6.6 Merkja, Fet (JNY, PGY, KEI, MEL); 1 ex 4.7 Fautøya, Nordre Øyeren (JNY); 1 ex 5.7 Frogn kirke, Frogn (PSH);

1999: 1M 9.-14.6 Hellerudsletta, Skedsmo (KEI, JN, ØHA); 1M 20.-21.6 Feiring, Eidsvoll (KEI); 5M 13.-14.7, 1 ex 18.7 Aurskog-Høland (KEI, ØHA); 1M 17.7 Grinijordene, Bærum (TEB); 2M 29.-30.7 Østensjøvannet, Ås (FJA)

2000: 1 ex "ult. mai" Nærby, 4 ex Haneborg 3.-12.6, 2 ex Kragtorpvika 4.-10.6, 1 ex Kragtorp bedehus 9.-10.6, 1 ex NV Hemnessjøen 19.6, 1 ex Strand 5.7 - alle Aurskog-Høland (KEI, PGY, JNY, RFJ); 1 ex 30.5 Stilla, 2 ex 5.-9.6 Merkja, 1 ex 5.-9.6 Borgen - alle Fet (KEI); 1 ex 30.5 - 5.7 Tanum, Bærum (GHA, KKN, FGG, ALA); 1 ex 1.-20.6, 3 ex 5.7, 2 ex 17.7 Østensjøvannet, Ås (FJA, MGA, KHO, GAF); 1 ex 8.6 Solheimfeltet, Gjerdrum (KEI); 1 ex 8.6 S Solheimfeltet, Gjerdrum (KEI); 4 ex Nes (KEI); 1 ex 30.6 Blaker, Sørumsund (KEI); 1 ex 2.7 Årnestangen, Rælingen (KEI, ERU) - Vi kalte hhv. 3 og 6 i 1997 og 1998 for "ganske mange". Her kommer det 2 til for 1998, slik at totalen blir 5 for det året. 10 i 1999 var ny rekord i moderne tid, og de 26 i 2000 var rett og slett fantastisk. Det er blitt rapportert store mengder åkerrikse fra det meste av Nordvest-Europa de siste årene. Det er delte meninger om dette innebærer en reell bestandsoppgang, eller om det er fugler fra store bestander i Øst-Europa som nå prøver å slippe unna den økende mekaniseringen av landbruket der. Okke som er det herlig å høre åkerriksa krekse i en varm sommernatt, og vi kan håpe at det vil vare ved.

Sivhøne *Gallinula chloropus* Ny hekkeplass, innlandsfunn, vinterfunn

1998: 1 ex 7.4 Glomma ved Årnes, Nes (BHL); 2 ad + 5 pullus 20.8 Hovindammen, Oslo (JNY)

1999: 1 ex 7.4 Glomma ved Årnes, Nes (BHL)

2000: 2 ex 12.12 Østensjøvann, Oslo (BBR)

Sothøne *Fulica atra* Vinterfunn, høye antall

1999: 1 ex 17.1 og 24.1 Østensjøvann, Oslo (GHA, KKN); 42 ex 9.10 Svinndal, Fet (KEI); 22 ex 4.12 Hemnessjøen, Aurskog-Høland (SDA); 1 1k 23.12 Leangbukta, Asker (PGY); 1 ex 29.12 Halden, Bærum (PGY)

2000: 8 ex 9.1 - 29.1, 170-180 ex i november, 150-160 ex 3.12, 150 ex 15.12, 135+ ex 17.12, 152 ex 22.12, 21 ex 25.12, 9+ ex 26.12 Østensjøvann, Oslo (DIV); 1 ex 20.-22.1 og 24.12 Lysaker, Bærum (PGY, JNY, SDA, GSA); 1 ex 10.12 Nordbytjern, Ulensaker (GSA, THE)

- Ekstreme antall for Øyeren og Hemnessjøen i desember 1999, og enda verre ble det med konsentrasjonen på Østensjøvann i Oslo i desember 2000. For Øyeren er det tidligere kjent 21 ex 11. oktober 1976, som inntil nå har vært det høeste antallet påtruffet om høsten i våre fylker.

Tjeld *Haematopus ostralegus*

1998: 10 ex 27.4 Nordre Øyeren (JNY)

2000: 9 ex 30.4, 2 ex 6.5 Nordre Øyeren (KEI); 1 ex Stigersand, 2 ex Fagernes, 2 ex varslende Disserudskjæret 25.5 Mjøsa, Eidsvoll; reir m/3 egg Disserudskjæret 15.6 (BHL, DFJ)

- Hekking ved Mjøsa er ikke kjent fra Akershus tidligere, men er nå påvist for alle fylker som grenser til innsjøen, med en total bestand på 10-12 par. (Larsen 1990)

Dverglo *Charadrius dubius* Hekkefunn

1999: 1 ad + 2 juv 24.7 Eidsvoll gml. stasjon, Eidsvoll (KEI); 1 ad + 2 juv 26.7 Fornebo, Bærum (GHA)

Dverlo
Foto: Per Gylsæth

Sandlo *Charadrius hiaticula* Høyt antall

1998: 200 ex 29.8 Årnestangen, Rælingen (JNY)

- Tidligere er 66 ex notert som høyeste antall ved Nordre Øyeren om høsten, det var 11. august 1988.

Heilo *Pluvialis apricaria* Høye antall

1998: 300 ex 6.5 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (GSA)

2000: 180 ex 26.4 Jørholmen & Rossholmen, Nordre Øyeren (KEI)

Vipe *Vanellus vanellus* Vinterfunn

2000: 30 ex 3.12 Kragtorpvika i Hemnessjøen, Aurskog-Høland (GSA, THE); 1 ex 9.12 Årnestangen, Rælingen (BBR)

- Vipa forsvinner gjerne fra våre områder i løpet av slutten av oktober, men opptrådte i likhet med mange andre arter til langt utover høsten i 2000.

Dvergsnipe *Calidris minutus* Høyt antall

1998: 395 ex 30.8 Årnestangen, Nordre Øyeren (JNY)

- Det høyeste antallet dvergsniper talt opp på én lokalitet i Oslo og Akershus, fra før har vi 209 ex samme sted 15. september 1996.

Alaskasnipe *Calidris melanotos* (1 - 1)

1999: 1 1k 4.-10.9 Årnestangen, Rælingen (SDA)

- Det første funnet ble gjort på Fornebo 7.-10. mai 1974. Det var dengang det femte funnet i Norge, nå er det gjort mellom 50 og 100 funn. Arten hekker både i Nord-Amerika og i Øst-Sibir, og en høstgjest som den siste kan vel like gjerne komme østfra som vestfra. Se for øvrig om Truls Andersens opplevelser med akkurat denne snipa i Toppdykker'n nr. 3/2001.

Tundrasnipe *Calidris ferruginea*

1998: 100 ex 29.8 Årnestangen, Rælingen (JNY)

- De høyeste antallene vi har i våre arkiver for denne arten er 14 individer på Fornebo 2. august 1974 og 13 individer på Nordre Øyeren 17. august 1988. Opptreden i den måle-

stokken det her var snakk om har vi aldri vært i nærheten av i O&A.

Fjæreplytt *Calidris maritima* (5 etter 1900 - 1)

1999: 1 ex 19.10 Nordre Skjærholmen, Nesodden (MBE)

- Det tredje høstfunnet, de andre er fra 25.10 1981 og 29.9 1997.

Myrsnipe *Calidris alpina* Høyt antall

1998: 400 ex 29.8 Årnestangen, Rælingen (JNY)

- Nytt maksimumstall også for denne arten, fra før har vi 350 ex på Nordre Øyeren 29. august (!)1990.

Fjellmyrløper *Limicola falcinellus* (21 - 1)

1999: 1 ex 21.8 Årnestangen, Nordre Øyeren (SDA, GHA, PGY, JNY)

Enkeltbekkasin *Gallinago gallinago* Vinterfunn

2000: 9 ex 3.12 Tøyen-Løren Aurskog-Høland (SVD, JNY); 1 ex 10.12, 29.12 & 31.12 Fornebo, Bærum (PGY)

- Det foreligger bare to desemberfunn fra før, men desember 2000 var usedvanlig varm og våt.

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*

1999: 4+ ex 12.5, 1+ ex 13.5, 9 ex 14.5 Fornebo, Bærum (PGY, ØHA, AGU)

2000: 2 ex 3. og 4.5 Fornebo, Bærum (PGY); 2 ex 13.5, 1 ex 14.5 Årnestangen, Nordre Øyeren (JNY, KJO); 1 ex 1.8, 2 ex 23.8, 1 ex 26.8, 1 ex 16.9 Årnestangen, Nordre Øyeren (TST, PGY mfl.); 1 ex 3.12 Østensjøvannet, Ås (FJA)

- I moderne tid har det ikke blitt registrert fler enn 3 ex ad gangen, så de 9 på Fornebo 14. mai var uventet mange.

Rugde *Scolopax rusticola* Vinterfunn

2000: 1 ex 27.12 Oslomarka, Oslo (TSY)
- Det første desemberfunnet i våre arkiver.

Svarthalespove *Limosa limosa*

1998: 2 ex 27.4 Nordre Øyeren (JNY)

1999: 1 ex 17.4 og 8.5 Årnestange, Rælingen (GHA, THE, ØHA)

2000: 1 ex 20.4 Kjelle ved Bjørkelangen,

Aurskog-Høland (SDA); 1 ex 20.4 Fornebo, Bærum (PGY)

Lappspove *Limosa lapponica*

1993: 2 ex 25.4 Gressholmen, Oslo (BBR)

1998: 2 ex 22.7 Årnestangen, Rælingen (THE, ATH); 1 ex 24.7 Hundsund, Fornebu Bærum (GHA)

Gluttsnipe *Tringa nebularia* Hekkefunn, sent høstfunn

1999: 2 ex 17.6 Skablandsmyrene, Hurdal (ØHA); 8 ex 17.6, 1 ex 29.7 Vindflo-myrene, Hurdal (ØHA, JNY); 2 ex 2.7 Fjell-sjøkampen, Hurdal (SDA)

2000: 2 ex 22.10 Gressholmen, Oslo (HFS)
- Omsatt i par blir dette 1+4+1, som alle hadde atferd som indikerte hekking. Dette er innenfor kjent hekkeområde for arten, men likevel flere par enn det har blitt rapportert tidligere.

Skogsnipe *Tringa ochropus* Tidlig vårfunn, sent høstfunn

2000: 1 ex 25.3 Årnestangen, Rælingen (GHA); 1 ex 5.11 Bergsjø, Aurskog-Høland (GSA, THE)

- Vårfunnet er det tidligste vi kjenner - normalt dukker de første skogsnipene opp omkring 10.-15. april. Om høsten er den fåtallig etter august og svært sjelden etter september, og funnet over er mange uker senere enn det seneste funnet fra før.

Tereksnipe *Xenus cinereus* (0 - 1)

Tereksnipe, Årnestangen 20.9.-2000.
Foto: Andreas Gullberg

2000: 1 ik 17.-24.9 Årnestangen, Nordre Øyeren (GHA, Acklam 2000)

- Tereksnipen er en vadefugl med østlig utbredelse. Den har hekket med noen få par i Finland, og hekker ellers i den boreale sone fra europeisk Russland og østover til Kina. I Norge er det gjort omkring 15 funn, de fleste av disse de siste 5 årene. Arten er årviss i Sverige.

Navnet er fullstendig misvisende, tereksnipen hekker ikke ved elven Terek i Sør-Russland.

Det er nå påtruffet 38 vadefuglarter i Nordre Øyeren naturreservat. Det vil si alle arter som er påtruffet i Oslo og Akerhus, med unntak av polarisvømmesnipe.

Steinvender *Arenaria interpres*

1999: 2 ex 5.6 Djupalen, Asker (MBE, GSA); 1 ex 19.10 Søndre Skjærholmen, Nesodden (MBE)

2000: 1 ex 14.5 Årnestangen, Rælingen (KJO)

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus* (33 - 1)

1998: 1 ik 19.8 Årnestangen, Rælingen (JNY)

1999: 1 ik 21.-22.8 Svelle, Fet (ØHA, TST)

Polarjo *Stercorarius pomarinus*

(3 etter 1970 - 1)

2000: 1 imm 20.8 Årnestangen, Rælingen (PGY)

- De fleste kjente funn av arten er gjort i perioden 1834 - 1946. Flerparten av disse er gjort i oktober-november (med daterte funn mellom 12. oktober og 15. november). Det er med funnet over også kjent ett funn hver fra mai, juli, august og september. Se også fjelljo.

Tyvjo *Stercorarius parasiticus*

(30 etter 1970 - 2)

1999: 1 ad 29.8 Årnestangen, Rælingen (KEI); 1 ad 4.9 Drøbak, Frogn (JNY)

- Av 30 tidligere, daterte funn er det bare ett fra august, men 15 fra september-oktober.

Fjelljo *Stercorarius longicaudus* (12 etter - 1)

2000: 1 ad 20.8 Årnestangen, Nordre Øye-

ren (PGY)

- Syv tidligere, daterte høstfunn lå alle i perioden 12. september - 15. oktober. Se også polarjo.

Storjo *Stercorarius skua* (9 - 1)

2000: 1 ex 1.11 Huk, Bygdøy Oslo (EIG)

- De tidligere funnene er fordelt på februar (1), april (2), mai (1), juni (1), september (3) og oktober (1). Dette var bare det femte funnet fra fjorden.

Jo ub. *Stercorarius sp.*

1999: 1 ex 5.11 Drøbak, Frogn (JNY)

Dvergmåke *Larus minutus* (105-19)

1998: 3 2k 6.6 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (JNY); 2 ex 19.8 Årnestangen, Nordre Øyeren (JNY); 1 ad. 24.10 Frognerdammen, Oslo (JNY); 1 ik 26.10 Vippetangen, Oslo (JNY)

1999: 1 2k 19.5, 2 2k 22.-23.5, 1 2k 28.5 - 13.6 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (TGU, THE, KEI mfl.); 1 ik 29.8 Årnestangen, Nordre Øyeren (KEI)

2000: 1 2k 12.-27.5 Årungen, Ås (FJA); 1 ik 15.8 & 5.9 Årnestangen, Nordre Øyeren (GOH, TAS, ØSY); 1 ik 9.-11.9 Drøbak bådavn, Frogn (NN); 1 ik 31.10, 3 ik 1.11, 1 ik 3.11, 1 ex 4.11 Fornebo, Bærum (PGY mfl.); 2 ik 31.10, 2 ik + 3 ad 1.11 Krokstrand, Vestby (MKL, BOT); 2 ik 1.11, 1 2k + 1 ik 4.11, 1 ex 5.11 Huk, Oslo (GSA, THE, HFS); 1 ad 4.11 Torkildstranda, Frogn (GSA, THE); 2 ik 4.11, 1 ik 5.11 Lysaker, Oslo/Bærum (JNY,PGY)

- Totalene blir med dette 15 individer i 1998, 4 individer i 1999 og ca. 15 individer i 2000. Det siste tallet avhengig av hvordan man teller fuglene i området Fornebo-Lysaker-Huk. Ett tydelig mønster med ettåringer i mai, sørtrekkende ungfugler i august og så en hel del innblåste fugler fra trekket mellom Østersjøen og Nordsjøen i oktober/november. Adulte fugler i hekketiden er det enn så lenge langt mellom.

Sabinemåke *Larus sabini* (2 - 1)

2000: 1 ik 3.11 Lysakerfjorden, Bærum/

Oslo (PGY)

- Så sene funn er uvanlig i Norge, arten overvintrer i bl.a. det sørlige Atlanterhav.

Hettemåke *Larus ridibundus*

Diverse hekkefunn

1999: Over 100 hekkende par Helle-sjøvann, Aurskog-Høland (KEI)

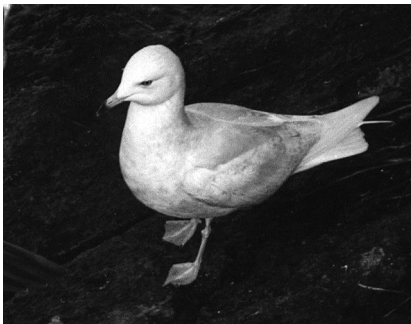
2000: 144 reir 25.5 Disserudskjæret i Mjøsa, Eidsvoll (BHL)

Sildemåke *Larus fuscus* Hekkefunn

1999: 2 reir 15.5 og 2.6 Disserudskjæret, Eidsvoll (BHL,DFJ)

- De første hekkefunnene fra Mjøsa (Larsen 1999)

Grønlandsmåke *Larus glaucoides* (9 - 1)

Grønlandsmåke, Frognerparken
7.2.2000. Foto: Odinn Tellesbo

2000: 1 3k 7.2 Frognerparken, Oslo (OTE, ELS)

- Før i tiden ble grønlandsmåke regnet som en stor sjeldenhet i Norge, mens polarmåke var en ikke helt uvanlig vintergjest. Men i Oslo og Akershus har det vært gjort dibbelt så mange funn av grønlandsmåke som av polarmåke de siste 9 årene. kanskje har klimaforbedringene i nordområdene ført til økende hekkebestander av grønlandsmåke på Grønland og i arktisk Kanada, samtidig som færre polarmåker drar nedover til Sør-Norge. Noe har definitivt skjedd.

Polarmåke *Larus hyperboreus* (15 - 1)

2000: 1 2k 29.1 Lysakerfjorden, Bærum/ Oslo (PGY)

Krykkje *Rissa tridactyla*

1999: 1 1k 19.8 Pipervika, Oslo (MBE); 1

1k 30.10, 1 1k 6.11, 2 ad + 3 ex 28.11, 4 1k 26.12 Fornebo, Bærum (MBE, NOF, PGY, GHA)

2000: 13 ex 5.1, 1 ex 20.1 og 1 2k 22.1, 4 2k 29.2 Lysakerfjorden Bærum/Oslo (MBE, PGY); 13 ex (flest 2k) 8.1, 1 2k 19.1, 3 ex 12.2, 1 2k 1.3 Fornebo, Bærum (GHA, PGY); 5 ex 8.1 Bjørkåsholmen, Asker (PGY); 2 ex 8.1, 4 ex 29.1 Drøbak, Frogn (ATH, VBU, TWA, MEG); 15 ex 8.1 Nesoddtangen, Nesodden (ØHA); 1 ad (døende) 8.1 Ullern skøytebane, Oslo (NN); 15 ex 10.1 Torkildstranda, Frogn (JNY); 10 ex 15.1, 15 ex 12.2, 20 ex 13.2, 1 2k 27.2 Drøbaksund, Frogn (DIV); 25 ex 7.2 Kavringen fyr, Oslo (JNY); 1 ex 13.2 Nes kirkeruiner, Nes (JLA); 1 1k 24.8 Østensjøvann, Ås (FJA); 1 1k 25.8 og 3.9 Oslo havn, Oslo (JNY); 35 ex (omtrent like mange ad som 1k) 31.10, 1 1k 5.11, 1 ad 12.11 Fornebo, Bærum (KEI, PGY, KJO); 150 ex 31.10, 50 ex 1.11 Krokstrand, Vestby (MKL, BOT); 1 ex 1.11 Drøbak, Frogn (SDA); 2 ex 4.11 Sjøstrand, Asker (AGU); 4 ex 4.11 Drøbaksund, Frogn (PGY, GSA, THE); 1 1k 4.11 Nesset, Ås (FJA, SDA); 6 ex 4.11 Torkildstranda, Frogn (GSA, THE)

- Høstfunnene av krykkje overgår alle tidligere rekorder. ca. 185 ex totalt 31.10 skal sammenliknes med tidligere maksnotering på 53 individer Nesodden 25. oktober 1983. Forekomsten i januar-februar 2000 var også usedvanlig sterk.

Rovterne *Hydroprogne caspia* (15 - 2)

1999: 1 ex 13.6 Hemnessjøen, Aurskog-Høland (JNY); 1 ad 24.7 Nordre Øyeren (THE, YKV, TAS, JWI)

Splitterne *Sterna sandvichensis* (10 - 1)

2000: 1 ad 28.10 Lysakerfjorden, Bærum/ Oslo (PGY, NOF)

- De 10 tidligere funnene er gjort mellom 4. mai og 4. august, med ett funn så sent som 5. september (1891). Selv om splitterne har en sørligere utbredelse enn f.eks. makrellterne, så kan den likevel holde ut lenge langs kystene av Danmark og Sør-Sverige, og

sees i flokker til etter at de aller fleste makrell- og rødnebbterne har passert.

Fuglen ble sett fint på foreningens Rigmortur, og skapte liv om bord i noen minutter før den ble endelig bestemt.

Makrellterne *Sterna hirundo* Tidlig vårfunn
2000: 1 ex 18.4 Heggholmen, Oslo (BHL)

Rødnebbterne *Sterna paradisaea*
2000: 1 ad. 9.5 og 13.5 Årungen, Ås (FJA)

Lomvi *Uria aalge* Innlandsfunn, sommerfunn, høye antall

1998: 1 ex 24.1 Nordre Øyeren (BHL); 1 ex 25.1 Finstad, Nes (BHL); 1 ex sør for Eidsvoll, Eidsvoll (BHL); 3 ex 18.6, 8 ex 16.7, 6 ex 2.8 Fornebo, Bærum (GSA, PGY)
1999: 1 subad 5.6 Lysakerfjorden, Bærum (MBE, GSA); 1 ex 11.6 Fornebo, Bærum (PGY)

2000: 2 ex 25.5 Mjøsa ved Feiring, Eidsvoll (BHL); 5500 31.10 Rolvstangen, Bærum (PGY); 3000 ex 31.10, 2000 ex 1.11 Krokstrand, Vestby (MKL); opp til 200 ex 4.11 - 6.12 Nettet-Nebba, Ås (FJA); 1 ex 4.11 Nitelva (THØ); 2 ex 6.12 Pollevann, Ås (FJA)

- Mjøsa, Vorma, Pollevann og Nordre Øyeren er neppe steder som står høyt på ønskelisten til unge lomvier. De tusener av lomvier 31.10 og 1.11 var nesten like mange som de anslagsvis opp til 10000 som på det meste ble sett i fjorden 16.-18. oktober 1983.

Polarlomvi *Uria lomvia* (11 - 2)

1997: 1 ex 29.10 Vippetangen, Oslo (PSH)
- tidligere rapportert 27.-28.10.

2000: 1 ex 1.11 Huk, Oslo (EIG); 1 ex 7.11 Drøbaksund, Frogn (FJA)

- I nasjonal målestokk gjøres det forbausende mange funn av polarlomvi i Oslo og Akershus. Årsaken er nok at de gode observasjonsforholdene vi ofte har - kort hold og lite sjø - gjør det mulig å studere mange fugler inngående. Dette er således en av de sjeldne tilfellene der forekomsten av en art der den er sjelden, kan gi en pekepinn om hyppigere forekomst annensteds, som

langs Skagerrakysten og kysten av Vestlandet. Der ser man ofte alkefuglene langt vekk og ute over havet, og de er for det meste uråd å studere fra land.

Alke *Alca torda*

1999: 1 ex 29.12 Fornebo, Bærum (GSA, THE, JNY, PGY)

2000: 1-4 ex på 6 dager 2.1 - 5.2 Fornebo, Bærum (GHA, TBØ, PGY); 1 ex 8.1 Holmen, Asker (PGY); 3 ex 15.1 Bjørkøya, Asker (PGY); 2 ex 24.9, 3000 ex 31.10, 50 ex 3.11, 20 ex 5.11, 30 ex 12.11, 2 ex 13.11, 8 ex 16.11, 1 ex 26.11, 5 ex 1.12, 1 ex 3.12, 1 ex 23.12 Fornebo, Bærum (PGY mfl.); 10 ex 28.10 Oslo/Bærum/Asker (PGY, NOF); 1000 ex 31.10, 500 ex 1.11 Krokstrand, Vestby (MKL, BOT); 800 ex 1.11 Huk, Oslo (EIG); 50 ex 1.11 Torkilstranda, Frogn; 20 ex 4.11, 25 ex 19.11, 20 ex 26.11 Ormøya-Malmøya, Oslo; 4 ex 4.11 Konglungen, Asker; 30 ex 4.11 Elnestangen, Asker; 4 ex 4.11 Blakstadbukta, Asker; 1 ex 4.11 Hvalstrand, Asker (SDA); 2 ex 4.11 Bjørkøya, Asker (SDA); 50 ex 4.11, 40 ex 6.12 Nebba, Ås (FJA); 36 ex 14.11 Nesodden/Oslo/Bærum/Asker (PKA); 10 ex 18.11 Lysaker, Bærum (PGY); 10 ex 25.11 Sjursøya-Rådhuskaia, Oslo (GSA, THE); 1 ex 25.12 Holmenbukta, Asker (SDA).

- En mengde alker blåste inn i fjorden den siste dagen i oktober i 2000. Straks vinden la seg dro de ut igjen. Det har ikke blitt registrert så store mengder alke i O&A i "moderne tid". Det høyeste antallet vi har i våre arkiver er 50 ex 1.11 1997 og 44 ex 11.11 1989, skjønt det er rapporter om titusener av "alkefugl" enkelte år på 1800-tallet. De siste har vi til nå regnet med dreiet seg om lomvier, men det virker ikke lenger så sikkert.

Innrykket kom etter vedvarende og sterk vind fra sørøst, så det tør være snakk om fugler fra vinterbestanden i Kattegatt/Skagerrak som kom på visitt heller en langveisfarende Nordsjøfugler.

Tatt i betraktning at observasjonsplassene Fornebo og Krokstrand bare dekker en mindre del av fjorden, så er det sannsynlig at et

femsifret antall fugler må ha vært involvert. En del fugler hang igjen frem til månedskiftet november/desember. Opptredenene i 1999 fulgte samme mønster, skjønt i atskillig mindre skala.

Alkekonge *Alle alle*

1999: 1 ex 24.10 Vassholmene, Bærum (MBE); 4 ex 30.10 Nesodden/Oslo/Bærum/Asker (MBE, PGY, NOF); 4 ex 6.11, 2 ex 7.11, 2 ex 13.11, 1 ex 9.11, 22 ex 28.11 Fornebo, Bærum (PGY); 3 ex 17.11 Malmøya, Oslo (CKA); 1 ex 25.11 Emmerstadbukta, Vestby (KHO, IFÆ); 1 ex 28.11 Elnestangen, Asker (FMÜ); 1 ex 7.12 Frognerkilen, Oslo (MBE)

2000: 1 ex 22.1 Fornebo, Bærum (PGY); 2 ex 27.10, 5 ex 31.10, 20 ex 5.11, 1 ex 13.11 Fornebo, Bærum (DIV); 1 ex 28.10 Bjørnerenna, Bærum (PGY, NOF); 6 ex 1.11 Krokstrand, Vestby (MKL, BOT); 3 ex 1.11 Huk, Oslo (EIG); 1 ex 1.11 Drøbak, Frogn (SVD), 1 ex 11.12 Drøbaksund, Frogn (FJA)

Lunde *Fratercula arctica* (14 etter 1970 - 1)

1999: 1 lk 6.11 Fjirst brygge, Snarøya Bærum (PGY)

- Det tredje novemberfunnet.

Skogdue *Columba oenas* Vinterfunn/tidlig vårfunn

2000: 1 ex 5.2 Bølstad, Ås (FJA)

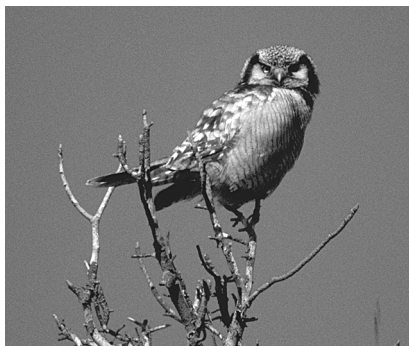
- Skogdua kan ankomme så smått fra slutten av februar i milde vintre. Det er ikke så lett å avgjøre om dette var en tidlig trekkfugl eller en overvintret, men det er bare kjent ett vinterfunn fra før.

Turteldue *Streptopelia turtur* (16 - 1)

1999: 1 ad 13.-14.8 Eldor, Ås (FJA)

- Vi kjenner datoen for 15 av de 16 tidligere funnene, de fordeler seg som følger : april (1), mai (7), juni (1), september (1) og oktober (5). Turtelduen ble stadig vanligere i Sverige opp gjennom -70- og -80-tallet, men de siste 10 årene har vært svakere igjen. Det forrige funnet fra O&A er fra langt tilbake på 1980-tallet.

Haukugle *Surnia ulula* (44 - 1)

Haukugle, Foto: Ketil Knudsen

1999: 1 ex 3.10 Oppkuven, Oslo (KHO, GAF)

- Bare det andre funnet de siste ti årene.

Hornugle *Asio otus* Vinterfunn

2000: 1 ex 30.12 Furuset, Oslo (JNY)

- Det går gjerne flere år mellom hvert vinterfunn.

Nattravn *Caprimulgus europaeus*

(25 etter 1970 - 4)

1998: 1 ex 28.5 Grefsen, Fet/Aurskog-Høland (JNY)

1999: 1 ex 13.7 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (KEI); 1F 22.8 Tuentangen, Fet (ØHA, TST)

2000: 1 ex 20.5 og 3.6 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (GOH, PGY, JNY); 1 ex 22.5 Nærevann, Ski (FJA)

- I Fugleguiden antydte vi at vi fremdeles kunne ha en liten hekkebestand mellom fjorden og Nordre Øyeren. Funnet ved Nærevann ville passe inn i en slik forekomst. Men funnene fra Fet/Aurskog-Høland antyder at det kan være hekking også lenger øst. Vi trenger flere fuglefolk i skauen!

Isfugl *Alcedo atthis*

1998: 1 ad + 3 juv 12.8 Nordre Øyeren (JNY)

1999: 1 ex 27.-28.1 Akerselva, Oslo (FNI, JNY); 1 ex 2.5 (begynt gravearbeider i reirgang), 2 ex 5.5 og 2.6 Nordre Øyeren (JN, THE, ATH); 1 ex 3.10 Østensjøvann, Oslo (PST); 1 ex 21.-27.11 Akerselva, Oslo (PFE,

TGU, ØHA, JNY)

2000: 1 ex 6.1 Akerselva, Oslo (SDA); 1 ex 5.2 Sandvika, Bærum (PGY, TBØ); 1 døende 1k F 10.10 Frognerkilen, Oslo (FUG) - Funnet fra 1998 viser at hekkingen i Nordre Øyeren naturreservat var vellykket også det året. Det er imidlertid tegn som tyder på at det ikke gikk bra i 1999, da området ble besøkt flere ganger om sommeren uten at isfugler ble sett. Og fra 2000 er det ikke rapportert noen fugler fra Øyeren.

Hærfugl *Upupa epops* (20 - 1)

1999: 1 ex 29.9 Gardermoen, Nannestad (PØK)

Vendehals *Jynx torquilla*

1998: 2 ex 2.5 Kroer, 1 ex 2.5 Støttum, 1 ex 7.6 Årungen - alle Ås (FJA); 1 30.5 Brenna i Sørkedalen, Oslo (GHA)

1999: 2 ex 25.4, 1 ex 8.5 Slørstad, Ås (FJA); 2 ex 15.-16.5, 1 ex 19.5 Helbekk, Ski (KHO); 1 ex 21.5 Maridalen, Oslo (JHO); 1M 30.6 Hornsjøen, Nannestad (SDA)

2000: 1 ex 28.4 Oksenøya, Bærum (GSA, JST, PGY); 1 ex 13.5, 2 ex 14.5, 1 ex 4.6 Eie, Nes (KEI); 1 ex 23.5 Sørkedalen, Oslo (GHA); 1M 29.6 Floen, Aurskog-Høland (SDA); 1M 1.7 Midtberget, Eidsvoll (SDA); 1 ex 30.7 Østensjøvann, Ås (FJA); 1 ex 31.7, 1F 4.8, 1 ex 10.8 Eldor, Ås (FJA); 1+ ex 19.8 Lommedalen, Bærum (KAN)

- Funnene indikerer at vi fremdeles har en liten hekkebestand av denne arten som nå nesten har forsvunnet fra det meste av Skandinavia, mens den for noen tiår siden var en vanlig fugl. Ingen vet om det er skogbruket eller overvintringsområdene i Afrika som skal bære skylden, eller hva det er som skjer.

Gråspett *Picus canus*

1999: 1M 27.2 Hølvannet, Aurskog-Høland (SDA); 1 ex 3.4 Fornebo, Bærum (PGY); 1 ex 3.4 Neset, Ås (FJA); 1 ex 4.4 Ås, Ås (FJA); 1M 17.4 Langfossjøen, Aurskog-Høland (SDA); 1 ex 18.9 Flåhøllene, Nittedal (SDA); 1 ex 9.10 Kjelle ved Bjørkelangen, Aurskog-Høland (SVD); 1 ex 9.10

Svinndal, Nordre Øyeren (KEI); 1 ex 16.10 Finnerudhøgda, Sørkedalen, Oslo (SDA); 1M 7.11 Oppegård kirke, Oppegård (ATH)

2000: 1M 3.2, 1 ex 17.2, M+F 24.2, 5.3 og 20.3, 1 ex 21.3, 13.5, 14.5, 4.6, 26.6 og 27.6 Eie, Nes (KEI); 1 ex 23.9 Svinndal, Nordre Øyeren (KEI); 1 ex 22.10 Vettakollen/Sognsvann, Oslo (KJO)

- Per Tangen har dokumentert at det finnes en livskraftig hekkebestand av gråspett i indre Østfold, kanskje med noen få titalls hekkende par. Det kan se ut som om denne hekkebestanden strekker seg videre opp gjennom de østlige deler av Akershus. En grundigere kartlegging kunne ha vært fint. Det er formodentlig ungfugler som sees utenom hekkeområdene fra september, med returbevegelser mot hekkeområdene i mars/april.

Tretåspett *Picoides tridactylus*

1994-1997: Revirhevdning av 1-2 individer månedskiftet april/mai hvert av årene Hakklomana, Oslo (BBR)

1997: 1 ex 27.4 Delingsdalen, Oppegård (SDA), 1 ex 23.7 Skotjernfjellet, Oppegård (SDA)

1998: Reir med unger 22.6 Kjaglia, Bærum (GHA)

1999: 1F 4.1 og 19.5 Slørstad, Ås (KHO); 1 kad. 26.1 Kastellet, Oslo (PGY)

2000: Reirfunn nordøst for Nordmorkorset, Nannestad (NCL)

Topplerke *Galerida cristata* (5 etter 1970 - 1)

1999: 1 ex 28.2 - 3.4 Ullensaker, Kløfta (SDA)

- De øvrige funnene de siste 30 år stammer fra Oslo og omegn. Men dette er likevel ikke første funn for Ullensaker, det første funnet i Oslo og Akershus ble gjort på Gardermoen i 1887 (Haftorn 1971).

Trelerke *Lullula arborea* (9 etter 1970 - 1)

1999: 4 ex 24.10 Østensjøvannet, Ås (FJA)

- De siste tiårene er flest funn hos oss gjort som enkeltindivider tidlig om våren eller i september/oktober.

Sanglerke *Alauda arvensis* Vinterfunn, tidlig vårfunn

1998: 1 ex 22.2 Hovedøya, Oslo (PSH)

1999: 1 ex 25.1 Ås, Ås (FJA); 1 ex 29.12 Fornebo, Bærum (PGY)

- Vi har bare fem vinterfunn (januar) fra før.

Fjellerke *Eremophila alpestris* (14 - 6)

1999: 2 ex 1.1 - 21.2 Fornebo, Bærum (DIV); 2 ex 5.4 Fornebo, Bærum (PGY); 1M 24.4 Landbrukshøgskolen, Ås (FJA)

2000: 1 ex 14.11 Fornebo, Bærum (TPE)

- Forneboområdet er svært godt besøkt, så det er sannsynlig at fuglene i april der var nye fugler. Tidligere daterte funn hos oss det siste hundreåret er mellom 30. april og 6. mai om våren og mellom 29. september og 11. oktober om høsten. Det er kjent et februarfunn fra 1856.

Sandvsvale *Riparia riparia* Tidlige vårfunn

2000: 2 ex 19.4 Storøykilen, Bærum (PGY); 1 ex 24.4 Østensjøvann, Oslo (BBR)

Taksvale *Delichon urbica* Tidlig vårfunn

2000: 1 ex 21.4 Fornebo, Bærum (PGY)

Tartarpiplerke *Anthus richardi* (3 - 1)

1999: 1 ex 15.11 Eldor, Ås (FJA)

- Øvrige tre funn er fra mellom 12. oktober og 24. oktober. 15. november er temmelig sent i skandinavisk målestokk, men ikke ekstremt. Flest funn gjøres mellom midten av september og midten av oktober.

Lappiplerke *Anthus cervinus* (38 - 12)

1999: 1 ex 8.5 Årnestangen, Rælingen (THE); 1 ex 23.8 Storøykilen, Bærum (MBE); 1 ex 11.9 Sundtangen, Fet (ØH); 1 ex 17.9 Årnestangen, Rælingen (ØHA); 1 ex 18.9 Grav, Bærum (MBE)

2000: 2 ex 4.5 Årnestangen, Rælingen (KJO); 1 1k 31.8 og 1 ex 13.9 Eldor, Ås (FJA); 1 ex 5.9 Årungen, Ås (FJA); 1 1k 6.9 Østensjøvann, Ås (FJA); 2 ex 17.9, 1 ex 18.9 Årnestangen, Rælingen (GHA,GOH,JST)
- Det klart beste året for denne arten til nå, alle på typiske datoer.

Skjærpiplerke *Anthus littoralis*

2000: 1 ex 8.1 Drøbak, Frogn (ATH, VBU, TWA, MEG); 1 ex 5.9 Årungen, Ås (FJA); 2 ex 4.11 Konglungen, Asker (SDA); 1 ex 7.11 Drøbak, Frogn (FJA)

Gulerle *Motacilla flava* Tidlig vårfunn

1999: 1 ex 23.4 Solberg, Nesodden (BBR)

Vintererle *Motacilla cinerea* (Sene høstfunn)

1999: 1 1k 24.11 Blindern, Oslo (FJA)

2000: 1 ex 16.12 Årungen, Ås (FJA)

Linerle *Motacilla alba* Vinterfunn og tidlig vårfunn

1998: 1 ex 4.12 Saga kino, Oslo (JNY)

1999: 1 ex 13.2 og 20.2 Frognerparken, Oslo (JRG, KBS)

2000: 3 ex 4.3 Nesoddtangen, Nesodden (JKR); 3 ex 9.11 Årungen, Ås (FJA)

- IFugleguiden står det ikke at arten av og til overvintret, men det gjør den altså. Novemberfunnet i 2000 passer fint inn i rekken av sene funn av andre arter fra samme høst. Men 3 ex på Nesoddtangen allerede 4. mars er ekstremt, for her må det jo være snakk om vårtrekk.

Gjerdsmett *Troglodytes troglodytes*

Innenlands vinterfunn

1999: 1 ex 17.1 Risa ved Dal, Eidsvoll (BHL)

- Det er formodentlig ganske mange gjerdsmetter som nå overvintret også i innlandet, og dette funnet er tatt med bare som en påminnelse om nettopp dette.

Jernspurv *Prunella modularis* Vinterfunn

1999: 1 ex 12.1 Bekkestua, Bærum (ØHA)

2000: 2 ex 29.12 Fornebo, Bærum (PGY)

- Dette er det fjerde januarfunnet.

Rødstrupe *Erithacus rubecula* Innlands vinterfunn

1999: 1 ex 17.1 Eidsvoll verk, Eidsvoll (BHL)

- Se kommentar for gjerdsmett.

Nattergal *Luscinia luscinia*

1998: 2M 13.5 og 19.6 Østensjøvannet,

Ås (FJA)

1999: 1M "uke 20" Vettre, Asker (OCA); 1M 21.5 Akerselva ved Kjlesås, Oslo (JHO); 1M 24.5 og 16.6 Rullestadvann, Ski (KHO); 1M 25.5 Nøstvedtmarka, Ski (KHO); 1 ex 26.5, 1M 7.6 Ringstilla, Skedsmo (ØHA, KKN); 1 ex 26.5 Sundtangen, Fet (ØHA); 1M 27.5 og 29.5, 1M 8.6 Stovivann, Bærum (FGG, THE, GSA, GHA); 1M 27.5, 1M 30.5, 1M 11.6 Østensjøvannet, Ås (FJA, KHO); 1M 31.5 Konglungen, Asker (SDA); 1M 7.6 og 11.6 Vestby, Vestby (FJA)

2000: 2M 13.5 og 28.5 Årungen, Ås (FJA); 2 ex 13.5 og 26.5 Ringstilla, Skedsmo (IAB, THE); 1 ex 19.5 Konglungen, Asker (DSP); 1 ex 21.5 og 23.5 Skarelva, Oslo (ATH); 2M 22.5, 1 ex 24.5, 2 ex 6.-7.6, 2M 20.6 Østensjøvannet, Ås (FJA, KHO, MGA, GAF); 1 ex 23.5 Grinijordene, Bærum (NN); 1 ex 31.5 Fetveien ved Plategods (KKN); 1 ex 31.5 Bondibråten, Asker (JMY); 1 ex 31.5-1.6 Akerselven ved Frysja, Oslo (GUS, SAO); 1M 3.6 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (PGY); 3 ex 18.6 Gulenga-Leirsund, Skedsmo (GSA, THE)

- ca. 10 i 1999 og 14 i 2000 er som normalt de siste årene.

Svartrødstjert *Phoenicurus ochruros*

1999: 1M 19.4 Brugata/Storgata, Oslo (TRU); 1M 20.4 Stenstrupsgate, Oslo (CJA); 1M 19.6 Kaja, Vestby (FJA)

2000: 1 ex 16.4, 1 ex 23.7 Snekkervika, Rælingen (TST, THE); 1M 25.4 St. Olavs plass, Oslo (GSA); 1F 9.5 Loenga, Oslo (FJA); 1 lk F "september" (FUG)

- Funnene fra Snekkervika kan indikere at arten kan ha hekket inne på fabrikkområdet til Leca.

Svartrødstjert, Fossum.
Foto: Jørn Roger Gustad

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus*

Tidlig vårfunn

2000: 1F 16.4 Årnestangen, Rælingen (SDA)

- Svært tidlig, men det tidligste funnet fra før er fra 13. april et år, samme sted. Se svart-rødstjert.

Svartstrupe *Saxicola torquata* (1 - 2)

1998: 1M 9.9 Gressholmen, Oslo (ERO)

2000: 1 ex 14.11 - 13.12 Østensjøvann, Oslo (JNY, ØSY, THE, BBR, ERU, PGY, FRH, GHA, KEI, PFE, KAJ, JRG, GSA, ABR, AGU, TRU, BHA, TVI)

- Det ble stundom rapportert om to eller kanskje tre ulike individer på Østensjøvannet i den aktuelle perioden, men vi har bare fått rapport med beskrivelse for ett individ. Det dukket opp svartstruper flere steder i Norge og Sverige sent høsten 2000. De fleste var, som denne, av den vestlige underartsgruppen. Første funn er fra Fornebo i mars/april 1977.

Steinskvett *Oenanthe oenanthe* Tidlig vårfunn

1999: 1M 3.4 Hundsund, Bærum (GHA)

Ringtrost *Turdus torquatus* Høyt antall

1993: 70 ex 21.4 Nesoddtangen, Nesodden (BBR)

- Fugleguiden oppgir 24 individer som høyeste dagsantall på Nesoddtangen. 70 er en fantastisk sum i Skandinavisk sammenheng.

Rødvingetrost *Turdus iliacus* Vinterfunn

1995: "Flere i januar-februar" Berg, Oslo (BBR)

1999: 1 ex 3.1 Fornebo, Bærum (JNY, GSA, PGY, JRG, TRU)

Gresshoppesanger *Locustella naevia* (46 - 7)

1998: 1 ex 11.6 Årnestangen, Nordre Øyeren (JNY); 1 ex 21.6 Minnesund, Eidsvoll (JNY)

1999: 1M 19.6 Ringerike i Sørkedalen, Oslo (GHA)

2000: 1 ex 7., 12. & 23.5 Grinijordene, Bærum (ØTR, KJO, KEI); 1 ex 19. & 21.5 Kragtorpvika, Hemnessjøen, Aurskog-Hø-

land (KEI, GOH); 2 ex 9.-10.6 Vatlandsvegen mot Monsrudvika, Nordre Øyeren (KEI); 2M 5.7 Østensjøvannet, Ås (FJA)

- Den gode tendensen fra 1997 og 1998 fortsetter. De 6 individene i 2000 er det største antallet gresshoppesangere på ett år til nå.

Sivsanger *Acrocephalus schoenbaenus*

1999: 1 ex 9.5 Årungen, Ås (FJA); 4M 28.-29.5, 1 ex 4.6, 1M 14.7 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (ØHA, JNY, PGY, KEI); 1M 7.6, 12.6 og 17.7 Snekkervika, Rælingen (KKN, PGY, ØHA)

2000: 1M 6.5, 1 ex 19.5 og 20.5, 3M 3.-4.6, 1 ex 9.6 og 10.6 Hellesjøvann, Aurskog-Høland (KEI, GOH, PGY, JNY); 1M 12. og 27.5 Årungen, Ås (FJA); 1 ex 1.6, 2 ex 28.7, 1 ex 23.8 og 26.8 Årnestangen, Rælingen (KJO, GOH, JEB, PSt); 1 ex 9.-10.6 Kragtorpvika, Aurskog-Høland (KEI) - 3 individer i 1999 og 8 (inklusive 2 om høsten) i 2000. I forrige rapport stilte vi spørsmål om vårfunnene gjaldt lokale hekkefugler eller fugler på vei nordover. Juni- og julifunnene her tyder på at arten har en lokal hekkebestand fremdeles.

Myrsanger *Acrocephalus palustris* (198 - 55)

1995: 4 ex 9.6 Østensjøvann, Ås (BBR); 2 ex 9.6 Pollevann, Ås (BBR)

1998: 1 ex 27.5 og 10.6 Haga/Øverland, Bærum (TEB)

1999: 1M 27.5 Årungen, Ås (FJA); 5 ex 27.5, 1 ex 9.6, 1 ex 19.-23.6, varslende par 27.6, 2 ex 10.7 Østensjøvann, Ås (FJA, TGU); 2M 28.5 Østensjøvann, Oslo (JHO); 1M 5.6, 1M 7.6 Stilla, Skedsmo (KEI, KKN); 2M 5.6, 1M 15.-19.6 Slørstad, Ås (FJA); 1M 7.6, 1M 12.6 Snekkervika, Rælingen (KKN, PGY); 1M 10.6 Monsrudvika, Fet (ØHA), 1M 10.6 Hellerudsletta, Skedsmo (ØHA); 4M 11.6 Fornebo, Bærum (PGY); 1M 27.6 Hemnessjøen, Aurskog-Høland (ØHA)

2000: 1 ex 15.5 Fornebo, Bærum (MBE); 1 ex 24.5 Pollevann, Ås (KHO); 1M 26.5, 1

ex 1.6, varslende par 29.7, 1 Ik 23.8 Snekkervika/Årnestangen, Rælingen (GHA, KJO, FJA, HPR MFL.); 1 ex 26.5 Stilla, Skedsmo (THE); 1M 4.6 Hemnessjøen NØ, Aurskog-Høland (PGY, JNY); 1M 4.6 Kragtorpvika, Aurskog-Høland (PGY, JNY); 4 ex 6.-7.6, 9M i perioden 18.6 - 30.7, varslende par 30.7 Østensjøvannet, Ås (MGA, KHO, GAF, FJA); 2 ex 9.6, 1 ex 10.6 Bjanes, Fet (KEI); 2 ex 9.6 Vatlandsveien, Fet (KEI); 1 ex 9.-10.6 NV Hemnes, Aurskog-Høland (KEI); 1 ex 9.-10.6 S Hemnes, Aurskog-Høland (KEI); 2 ex 12.6 Østensjøvann, Oslo (KKN); 1 ex 15.6 Grini, Bærum (TEB); 1 ex 16.6 Eie, Nes (KEI); 1 ex 17.6 Fossum, Bærum (AGU); 1 ex 17.6 Nedre Kjul, Nittedal (THE, GSA); 1 ex 18.6 Gulenga, Skedsmo (GSA, THE); 1 ex 18.6 Nedre Haug, Nittedal (GSA, THE); 1 ex 18.6 Østby, Nittedal (GSA, THE); 2M 20.6 og 5.7 Slørstad, Ås (FJA); 1M 20.6 Mjærskog, Enebakk (FJA)

- 19 syngende i 1999 og 33 i 2000. Det siste er ny rekord.

Trostesanger *Acrocephalus arundinaceus*

(1 - 1)

1999: 1M 5.-7.6 Stilla, Skedsmo (KEI, KKN)

- Første funn ble gjort på Østensjøvannet i Oslo i 7. juni 1947. I Sverige gjøres det nå funn av 4-500 individer årlig, og i f.eks. 1998 over 20 bare i Värmland, nabolänet over grensen. I likhet med rørdrummen synes trostesangeren å være nærmest vaksinert mot å krysse over til oss, skjønt vi har takrør nok. I Norge er det gjort omkring 20 funn totalt.

Munk *Sylvia atricapilla* Vinterfunn

1999: 1M 31.12 Helbekk, Ski (KHO)

2000: 1F 3.12 Snarøya, Bærum (PGY, GSA)

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*

(0 - 1)

2000: 1 ex 14.10 Østensjøvannet, Oslo (CKO). Se egen artikkel ss. 56-57.

- En art mange "hardskådere" gjerne drømmer om i oktober, og som man normalt bør

reise til Vestlandet for å se. Fuglekongesangeren hekker i Øst-Sibir og Kina, der den forekommer i tre underarter, samtlige nesten klin umulig å skille fra en masse andre arter i slekten *Phylloscopus*. Men heldigvis er det bare gulbrynsanger og fuglekongesanger av disse som forekommer i Vest-Europa, og de to er til å skille fra hverandre under anstendige observasjonsforhold. I Norge er det nok sett noen få hundre fuglekongesangere opp gjennom årene, de fleste mellom slutten av september og begynnelsen av november og spesielt i perioden 10.-20. oktober.

Selv om det med denne er sett 6 arter *Phylloscopus* i Oslo og Akershus, så er det allerede sett ytterligere 5 arter i Norge. Det er nok å bryne seg på.

Gransanger *Phylloscopus collybita* Sene høstfunn

2000: 1 ex 11.11, 25.11 Storøykilen, Fornebo, Bærum (PGY mfl.); 1 ex 22.-23.12 Storøya, Fornebo, Bærum (PGY)
- Det første sikre desemberfunnet av denne arten.

Løvsanger *Phylloscopus trochilus* Tidlig vårfunn

2000: 3 ex 23.4 Fornebo, Bærum (PGY)

Grå fluesnapper *Muscicapa striata* Tidlig vårfunn

2000: 1 ex 28.4 Grini, Bærum (TBØ); 2+ ex 4.5 Asker, Asker (JNY)
- De første gråfluesnapperne dukker som regel opp rundt 15. mai, og vi kjenner i alle fall ett eller et par funn fra rett før 10. mai. Men også her var slutten av april 2000 ekstrem.

Dvergfluesnapper *Ficedula parva* (17-1)

2000: 1 3k+M 14.-27.5 Dælivann, Bærum (TEB, PST, AHQ)

Skjeggmeis *Panurus biarmicus*

1999: Sett 3.1 - 4.4 med maks 8 ex 3.1 og kjønnsbestemt 3M + 3F 12.2 og 27.2 Fornebo, Bærum (FNB)

2000: 7 ex 22.10 Årnestangen, Rælingen (HA); Sett 4.11 - 31.12, maks 25 ex 22.12

Fornebo, Bærum (FNB); 10M + 7F 11.11 Pollevann, Ås (FJA)

- Antallet funn gir ikke så stor mening lenger når et varierende antall fugler sees gjennom et tidsrom på flere måneder. Tidspunktene er normale. Ved siste observasjonsdag på Fornebo våren 1999 var fuglene tydelig urolige, slik de gjerne er ved ankomst om høsten, og fløy stadig over takrørene mens de ga fra seg mye lyd. Gad vite hvor de hekker hen.

Skjeggmeis, Kokså, Fornebo 26.11-2000.
Foto Andreas Gullberg

Varsler *Lanius excubitor*

1998: 1 ex 15.3, 22.3 og 13.4 Fornebo, Bærum (GHA, JHO); 1 ex 3.10 Årnestangen, Rælingen (SDA); 1 ex 11.10 Nærevann, Ski (SDA)

1999: 1 ex 29.1 Ås, Ås (JNY); 1 ex 27.3 Sonsbukta, Vestby (SDA); 1 ex 27.3 Østensjøvannet, Ås (SDA); 1 ex 2.4 Liermosen, Aurskog-Høland (SDA); 1 ex 4.-5.4, 2 ex 9.4 Fornebo, Bærum (PGY, ØHA); 1 ex 14. og 17.9 Årnestangen, Rælingen (ØHA); 1 ex 17.10 Årungen, Ås (FJA); 1 ex 24.10 Hemnessjøen, Aurskog-Høland (ØHA); 1 ex 12.12 Bjørkelangen, Aurskog-Høland (JNY); 1 ex 25.12 Eie, Nes (KEI)

2000: 1 ex 4. og 10.1 Eie, Nes (KEI); 1 ex 30.1 sør for Østensjøvannet, Ås (JNY); 1 ex 5. og 7.2 Nordhaug gård, Bærum (TEB, KAN); 1M 8.4 Årungen, Ås (FJA); 1 ex 15.4 Nordre Øyeren (PKS, EIG); 1 ex

23.-24.9, 1 ex 15.10 Nordre Øyeren (GHA, KEI,TSK, THØ); 1 ex 20.10, 1. og 3.12 Østensjøvannet, Ås (FJA); 1 ex 14. og 18.11 Fornebo, Bærum (TPE, PGY mfl.); 1 ex 5 og 15.11 Kjelle ved Bjørkelangen, Aurskog-Høland (SDA); 1 ex 3.12 Kollerudvika, Hemnessjøen, Aurskog-Høland (SDA) - Henholdsvis 3 og 4 individer vintrene (desember-februar) 1998/99 og 1999/2000, mot 3 og 5 de to foregående vintrene. Øvrige datoer for vår- og høstfunn er typiske for denne artens trekk.

Lavskrike *Perisoreus infaustus*

1997: 1 ex "sommer" Glasbergtjern, Hurdal (BGR).

Kornkråke *Corvus frugilegus* Høst- og

vinterfunn

1997: 2 ex 11.1 og 1 ex 1.2 Bjerkebanen, Oslo (PSH)

2000: 1 ex 27.2 Bjerkebanen, Oslo (HCW); 1 ad 3.11 Sognsvann, Oslo (KJO); 1 lk 5.11 og 6.12 Årungen, Ås (FJA); 5 ex 24.12 Kløfta, Ullensaker (KEI)

Kråke *Corvus corone*

Underart svartkråke *C.c.corone*

2000: 1 ex 14.4 Østbanen, Oslo (FJA)

- Svartkråka sees sjelden hos oss, men forekommer regelmessig sørvest i landet.

Stær *Sturnus vulgaris* Vinterfunn

2000: 1 ex 30.1, 2 ex 6.2 Grønmo, Oslo (TRU); 5 ex 14.12 Carl Berners plass, Oslo (HFS)

Grønnfink *Carduelis chloris* Høyt antall

2000: 1000 ex 6.9 Østensjøvannet, Ås (FJA)

- Fugleguiden er det nevnt flokker med opp til 300 ex, og med de største i første halvdel av oktober.

Stillits *Carduelis carduelis*

Høyt antall i innlandet

2000: 35 ex 14.10 Nes kirkeruiner, Nes (KEI)

- tatt med her som et eksempel på at arten også kan forekomme i noe antall i innlandet,

og for å ha en unnskyldning for å si at arten oppleves av mange som atskillig vanligere i våre fylker nå enn for 10 og 20 år siden.

Tornirisk *Carduelis cannabina* Høyt antall og vinterfunn

1999: 200 ex 6.9, 1 ex 19.12 Østensjøvannet, Ås (FJA)

- I Fugleguiden er det nevnt flokker på opp til 200 vår og sommer, og opptil 150 ex i august, men ingen høye antall i september. Det er typisk for mange finkefugler at de konsentreres i områder med spesielt god tilgang på frø. Tidspunktet virker sent bare fordi vi har lite informasjon fra før, men tornirirken skal ikke trekke sørover før et stykke ut i september.

Bergirisk *Carduelis flavirostris* Vinterfunn

1998: 13 ex 1.1 og 11.1, 2 ex 14.1 Fornebo, Bærum (PGY, GHA); 7 ex 28.2 Årnestangen, Nordre Øyeren (KEI), 50 ex 26.12 Fornebo, Bærum (PGY)

1999: 10 ex 1.1, 55 ex 3.1, 45 ex 5.1, 50 ex 12.2, 51 ex 28.2 Fornebo, Bærum (PGY, JRG, TRU, ØHA)

2000: 2 ex 3.12 Kragtorpvika, Aurskog-Høland (SVD)

Gråsisik *Carduelis flammea* Sommerfunn

1999: 1 ex 17.6, 3 ex 2.7 Fjellsjøkampen, Hurdal (ØHA, SDA); 25 ex 27.6 Skreikampen, Eidsvoll (SDA)

- Gråsisiken hekker ikke regelmessig hos oss, men disse funnene fra Hurdal tyder på at den hekket sommeren 1999 i høyereliggende områder i nord.

Brunsisik *Carduelis cabaret*

1999: 2 ex 3.1 Storøykilen, Fornebo, Bærum (TST); 2 ex 12.3 Seterstøa, Nes (KEI); 1 lk 21.10 Østensjøvannet, Ås (FJA); 2 ex 13.11 Fornebo, Bærum (PGY)

2000: 1 ex 23.4, 1 ex 17.9, 2 ex 9.12, 15 ex 10.12, 2 ex 17.12 Fornebo, Bærum (FNB); 1 ex 16.9 Eldor, Ås (FJA); 15 ex 24.10 Østensjøvann, Oslo (BBR)

- Septemberfunnene fra Ås og Bærum er de tidligste høstfunnene til nå, men med tanke

på at arten hekker i indre Østfold er det rart vi ikke ser dem enda tidligere.

Denne finkearten står gråsisik veldig nær, og inntil nylig har den blitt regnet som underart av denne. Men fra 1.1.2001 gikk British Ornithologist's Union (BOU) over til å regne den som en egen art, og da fulgte NSKF etter. Og LRSK O&A slutter lojalt opp.

Polarsisik *Carduelis hornemanni* (140 - 16)

1999: 1 ex 15.1, 2 ex 20.1 Fornebo, Bærum (TRU, ØHA); 1M 17.1 Årungen, Ås (FJA); 2 ex 26.3, 1 ex 28.3, 1F 1.4 Kaja, Ås (FJA); 8 ex 16.4 Hammeren i Maridalen, Oslo (JHO); 1 ex 24.10 Østensjøvannet, Ås (FJA)

2000: 1 ex 28.10 Rustad, Ås (FJA); 1 ex 17.12 Storøykilen, Bærum (HBI, GSA, JMY)

- Arten går fremdeles på lavgir etter invasjonene høsten 1992 og 1995. Funnet fra Maridalen 16.4 er det nest seneste vi kjenner til, fra før har vi et funn fra 24.april i Enebakk.

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera* (35-1)

1999: 1F 15.5 Abbortjenna, Flolangen, Nes (KEI)

Furukorsnebb *Loxia pytyopsittacus*

1999: 2 ex 17.1, 1 ex 17.4, 4 ex 17.10 Årungen, Ås (FJA); 2 ex 27.2 Hillertjern, Aurskog-Høland (SDA); 12 ex (hvorav 1 par med minst 5 store unger) 15.5 Abbortjenna, Flolangen, Nes (KEI); 2 ex Hølvannet, Aurskog-Høland (SDA); 2 ex 5.7 Store Rekke, Aurskog-Høland (SDA); 3 ex 26.9 Rustad, Ås (FJA) 1 ex 9.10 Høland varde, Aurskog-Høland (SDA)

2000: 5 ex 18.7 Eldor, Ås (FJA)

Konglebit *Pinicola enucleator*

1996: 3 ex "januar" Mellomkollen, Oslo (BBR)

2000: 11 ex 28.10 Tryvannskleiva, Oslo (RJK); 3 ex 29.10 Skjærstjøen-Bjørnholt, Oslo (SDA); 1 ex 5.11 Årungen, Ås (FJA); 1 ex 10.-11.11 Eldor, Ås (FJA); 4 ex 12.11

Lilloseter, Lillomarka (RJK); 1 ex 3.12 Haneborg, Aurskog-Høland (SDA); 4 ex 22.12 Skådalen, Oslo (GFK); 4 ex 31.12 Ramsåsen, Bærum (KER)

- Mens mange andre finkefugler ikke bare varierer i antall (slik konglebiten gjør), men også kan variere svært mye i når på året man ser flest av dem, så opptre konglebiten nesten alltid mellom siste uke av oktober og siste uke av januar.

Kjernebiter *Coccothraustes coccothraustes*

1993: 1 ex "april" Berg, Oslo (BBR)

1995-2000: 1-4 ex "jevnlig høst og vinter" NLH, Ås (SDA)

1995: 1 ex 19.3 Tåsen, Oslo (BBR); 2 ex "medio april" Røer, Nesodden (BBR)

1996: 1 ex "januar-februar" Berg, Oslo (BBR)

1997: 1 ex 7.5, 2 ex 27.5 Oppegård kirke, Oppegård (SDA); 1 ex 31.5 Bjørnsrud, Svartskog, Oppegård (SDA)

1999: 15 ex 2.1, 3 ex 3.1, ex 24.1, 12 ex 29.1, 24 ex 14.2 Tøyenparken, Oslo (DIV); 1 ex 30.1, 2 ex 13.2, 22 ex 5.3, 2 ex 13.3, 8 ex 22.3, 1 par 28.3 - 10.4, 1 ex til 26.4, 3+ ex 2.6 Kaja, Ås (FJA); 1 ex 25.2 Billingstad, Asker (FMÜ); 1 ex 28.2 og 11.3 Ramstad, Bærum (PGY); 3 par 5.4, 1 par 24.4 Syverud, Årungen, Ås (SDA, FJA); 1 ex 5.4 Røerskogen, Nesodden (SDA); 1 ex 8.4 Helbekk, Ski (KHO); 1M 9.4 Tåsen, Oslo (BBR); 1 ex 10.4 Romerike landskapsvernområde, Ullensaker (SDA); 4 ex .4 Åstad naturreservat, Asker (SDA), ex 11.4 Ullern, Oslo (KEI); 2 ex 15.5 Presteveien ved Øverlandselva, Bærum (PGY); 2 ex 2.6 Høyenhall, Oslo (JHO); 2 ex 27.6 NLH, Ås (FJA); 1 ex 2.7 Gjødingsætra, Hurdal (SDA); 2 ex 9.8, 3 ex 24.9 Vestby, Vestby (FJA); 1 ex 3.10 Kjøvangen, Vestby (SDA); 1M 16.10 Teigen, Ås (FJA); 1 ex 17.10 Kaja, Ås (FJA); 1 ex 17.10 Nordbytjernet, Ullensaker (SDA); 1 ex 16.11 Nordstrand, Oslo (PGY); 1 ex 30.12 Ramstad, Bærum (PGY); 1 ex 30.12 Tøyenparken, Oslo (ØHA); 1 F 30.12 Den Engelske Park (OHM).

2000: 1 ex 4.1 Drøbak, Frogn (SJO); 1 par 15.1 Årungen, Ås (FJA); 1 ex 16.1 Haslum, Bærum (TBØ); 3 ex 30.1, 7 ex 13.2 Hauketo, Oslo (PES); 17 ex 17.3 Røa, Oslo (PKS); 1 ex 26.3 Almedalen, Østensjøvann, Oslo (BBR); 1M 1.4 Eldor, Ås (FJA); 1 ex 2.4 Nettet, Ås (FJA); 5 ex 8.4 Kaja, Ås (FJA); 3 ex 8.4 og 15.4, M+F 18.4 Hauketo, Oslo (PES); 5-6 ex 11.4, 1 par 9.-16.5 Årungen, Ås (FJA); 1 ex 16.4 Ramstad, Bærum (PGY); 2 ex 19.4 Solberg, Nesodden (BBR); 1 ex 23.4 Bergsjø, Aurskog-Høland (SDA); M+F 23.4, 1 ex 15.5 Vetta-kollen/Banntjern, Oslo (KJO); 2 ex 15.5 Slottsparken/Statens kunstakademi, Oslo (GSA, SAO); 1 ex 30.5 Rustadelva, Bærum (PGY); 1 ex 4.6 Universitetsplassen, Oslo (GSA); 1 ex 6.6 Tømte, Nannestad (FJA); 1 ex 8.6 og 19.8 Kjaglia, Bærum (GHA, SDA); 3 ex 25.6 Norderås, Ås (FJA); 1 ex 1.7 Garderskogen, Oslo (HFS); 1-4 ex "frem til 2.8" Furuset, Oslo (JNY); 1 ex 19.8 Lommedalen, Bærum (SDA); 1 ex 27.8 Sems-vann, Asker (SDA); 1 ex 10.9 Kolås natur-reservat, Vestby (SDA); 4 ex 23.9 Årungen, Ås (FJA); 1 ex 1.10 Hurdalsjøen, Nannestad (SDA); 2 ex 4.10 Blindern, Oslo (FJA); 1 ex 7.10 Konglungen, Asker (SDA); 4 ex indre Bunnefjord, Frogn (SDA); 1 ex 22.10 Tøyen-parken, Oslo (HFS); 1 ex 24.10 Oppsal, Oslo (BBR); ex 5.11 Eldor, Ås (FJA); 6 ex Ås Sentrum, Ås 9.11 (FJA); 2 ex 11.11, 23 ex 8.12 Kaja, Ås (FJA); 10 ex 13.12, 4 ex 31.12 Tøyenparken, Oslo (FJA, JST); 1 ex 25.12 Frydendal, Asker (JMY)

- 2001 er det siste året vi vil ha inn alle kjernebitobservasjoner fra, deretter får det greie seg med hekkefunn og andre interessante funn. Arten er nå fåtallig over et stort område som omfatter Asker, Bærum, Oslo og Follokommunene. Rapportene fra 1999 og 2000 viser også flere funn fra rand-områder som Aurskog-Høland, Nannestad, Ullensaker og Hurdal.

Det er noen få observatører som stadig går igjen for denne arten. Det skyldes nok at den ofte oppdages på lyd og ofte er vanskelig å

få øye på. Og den spesielle lyden må man ha litt øvelse for å kunne bruke med sikkerhet, og også for i det hele tatt å få den med seg.

Snøspurv *Plectrophenax nivalis* Vinterfunn

1999: 1 ex 2.1, 1 ex 5.1 Fornebo, Bærum (PGY, ØHA); 20 ex 11.12 Årnestangen, Rælingen (PGY)

2000: 1 ex 22.1 Eie, Nes (KED);

Hortulan *Emberiza hortulana*

1999: 2M 23.5, 6M + 1F 2.6, 4M 19.6 (hekking registrert) Grenimåsan, Ullensaker (SDA, ØHA mfl.); 7M 2.6, 6M 19.6 (hekking registrert) Flakstadmåsan, Nes/Ullensaker (SDA, ØHA mfl.); 1 ex 12.6 (1 par hekket) Liermosan, Aurskog-Høland (SDA); 1 ex 18.8 Storøykilen, Bærum (MBE, GSA)

2000: 5 ex 23.5 (flere andre besøk, hekking registrert) Grenimåsan, Ullensaker (TST); 3+ M 23.5 (flere andre besøk, hekking registrert) Flakstadmåsan, Nes/Ullensaker (TST)

- Interesserte bør lese Svein Dales (2001) omfattende artikkel om hortulanens forekomst i Oslo og Akershus. Som det går frem av Sveins artikkel kan det se ut som om hortulanen innvandret til vårt land i løpet av 1800-tallet. Det finnes et filologisk argument som støtter dette, og som jeg hørte første gang fra Morten Bergan: Til tross for at den i en periode var vanlig, har den ikke fått noe norsk, folkelig navn, bare det forvanskede latinske "hortulan". Hvis den hadde vært vanlig her gjennom lang tid ville trolig den norske kvinne og mann ha funnet på et passende navn til den for lenge siden.

Det er forøvrig slik at hortulanen i Sverige har sin hovedutbredelse i nord og øst, og at Finland har en stor bestand (100000-200000 par, Cramp & Perrins 1994). Selv den gangen hortulanen var vanlig i Norge var den en relativt uvanlig fugl i f.eks. Danmark og Nord-Tyskland (Brehm 1876) og i det danske Atlasprosjektet 1971-74 ble det ikke registrert en eneste kode på hortulan (Dybbro 1976). Slik sett kan forekomstene i Norge

bedre ses som en vestlig utløper fra en østlig bestand, enn som en nordlig utløper av en sentraleuropeisk bestand.

Sivspurv *Emberiza schoeniclus* Vinterfunn

1999: 1 ex 3.1 og 5.1 Fornebo, Bærum (DIV); 3 ex 11.12 Årnestangen, Rælingen (PGY); 5 ex 26.12 Hundsund, Bærum (PGY)

2000: 1+ ex 9.12 Årnestangen, Rælingen (BBR, ERU); 1 ex 24.12 (SDA), 2 ex 30.-31.12 Storøykilen, Bærum (PGY)

Sivspurv, Årnestangen
Foto: Magne Klann

Rapportører og observatører

ABR = Audun Brekke, ADY = Arve Dyresen, AGU = Andreas Gullberg, AHQ = Atle H. Quale, AKR = Aksel Krogh, ANH = Anders Hangård, ALA, ATH = Asbjørn Thune, ATM = Alf Tore Mjøs, BBR = Bård Bredeesen, BES = Bjørn Einar Sakseid, BGR = Bjørn Graatrud, BHA = B. Harsvik, BHL = Bjørn Harald Larsen, BIV = Bjørn Ivar Vassaasen, BOT = Bjørn Olav Tveit, CJA = Christer Jacobsen, CKA = Christian Kierulf Aas, CKO = Cathrine Kotai, CSU = Cath-

rine Sunding, DFJ = Dag L. Fjeldstad, DIV = flere enn fem observatører, DSP = Dag Spilde, EIG = Eirik Grønningseter, ELS = Eliska Sevcikova, ENY = Endre Nygaard, ERO = Eric Roualet, ERU = Eivind Rugland, ESA = Eivind Sande, FGU = Finn Arnt Gulbrandsen, FGG = Fredrik Georg Gade, FJA = Frode Jacobsen, FMÜ = Frode Müller, FNB = Fornebgruppen, FNI = Frank Nicolaisen, FRH = Frøydis Haga, FUG = Fuglehjelpen, GAF = Gry Alfredsen, GEF = Geir E. Fuglesø, GFK = Geir Fjørtoft Karl- sen, GHA = Geoffrey H. Acklam, GOH = Geir Otto Homås, GSA = Geir Sverre Andersen, GUS = Gunnar Sandve, HAJ = Henning Anker Johansen, HAT = Harald Totland, HBI = Håkan Billing, HCW = Hans Christian Waaler, HFS = Haakon F. Stenersen, HPR = Hans-Petter Rømme, HRE = Hanne Refsum, IAB, = Inge Alexander Bruheim, IFÆ = Ivar Fæste, JEB = Jan Erik Berglihn, JHO = Jan Holmesland, JMY = Jostein Myre, JNY = Jarl Nystrøm, JRG = Jørn Roger Gustad, JSB = Jarl S. Birkeland, JST = John Stenersen, JWI = James Wilson, KAJ = Ken Adelsten Jensen, KAN = Knut Arne Nygård, KBS = Kåre Bent Sunde, KEG = Karsten Eig, KEI = Knut Eie, KER = Kjersti Ericksson, KHE, = K. Hetland, KHO = Kari Hollung, KJO = Kjetil Johannessen, KKN = Ketil Knutsen, MBE = Morten Bergan, MEG = Martin Eggen, MEL = Marianne Gylseth Ellingsen, MGA = Morten Gaathaug, MHU = Michael Hundeide, MKL = Magne Klann, NCL = Nicholas Clarke, NN = nomen nescio (ukjent navn), NOF = NOF-ekskursjon, OCA = Ole Chr. Aspelund, OHM = Otto H. Mamelund, OTE = Odin Tellesbø, PAT = Per Andre Torper, PES = Per Steinlein, PFE = Paul Fekjær, PGY = Per Gylseth, PKS = Per Kristian Slagsvold, POS = Per Ole Svetsen, PSH = Paul Shimmings, PST = Per Stensland, PTA = Per Tangen, PØK = Per Ø. Klunderud, RAN = Rolf Andersen, RJK = Rolf Jørgen Kullerud, SAO = Svein Arne Orvik, SDA = Svein Dale, SJO = Ståle Johnsen, SKM =

Stein Kr. Martinsen, TAS = Trond Aspelund, TBØ = Terje Bøhler, TEB = Terje Bøhler, TGU = Terje Gustavsen, THE = Tollef Helleren, THØ = Trond Høvde, TLY = Thomas Lyche, TNI = Thomas Nilssen, TRP = Trond Pedersen, TRU = Truls Andersen, TSK = Terje Skibakk, TST = Trude Starholm, TSY = Thomas Sydberg, TVI = T. Viken, VBU = Vegard Bunes, YKV = Yngve Kvebæk, ØHA = Øyvind Hagen, ØMO = Øystein Mortensen, ØSY = Øyvind Syvertsen, ØTR = Øyvind Traagstad

Litteratur

- Acklam, G. 2000: Tereksnipe på Årnes-tangen. Toppdykker'n nr. 4/2000.
- Andersen, G.S. 1998: Rapport fra lrsk for Oslo og Akershus for 1995. Toppdykker'n 3/1998.
- Andersen, G.S. 1999: Rapport fra lrsk for Oslo og Akershus for 1996. Toppdykker'n 4/1999.
- Andersen, G.S. 2000: Rapport fra lrsk for Oslo og Akershus for 1997-1998. Toppdykker'n x/xxxx.
- Andersen, G.S. & Bergan, M. 2002: Hek-kende sjøfugler i Oslofjorden 2001. Rapport til Fylkesmannen i Oslo og Akershus.
- Brehm, A.E. 1876: Fuglenes liv. Kjøbenhavn.
- Cramp, S. & Perrins, C.M. 1994: Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa. Vol. IX. Oxford University Press.
- Cramp, S. & Simmons, K.E.L. 1977: Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa. Vol. I. Oxford University Press.
- Dale, S., Andersen, G.S., Eie, K., Bergan, M. & Stensland, P. 2001: *Guide til fuglelivet i Oslo og Akershus*. Norsk Ornitologisk Forening, avdeling Oslo og Akershus.
- Dale, S. 2001: Hortulanen i Oslo og Akershus - fra karakterfugl til sjeldenhet. Toppdykker'n 4/2001.
- Dybbro, T. 1976: De danske ynglefugles udbredelse. København.
- Fjeldså, Jon 1972: Endringer i sangsvanens, *Cygnus cygnus*, utbredelse på Den skandinaviske halvøy i nyere tid. Sterna 3/1972, s.145-163.
- Frantzen, Bjørn 1994: Sangsvane *Cygnus cygnus*. S.56 i Gjershaug, J.O, Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.): Norsk fugleatlas. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.
- Gylseth, P. 1999: Ny LRSK-liste. Toppdykker'n 3/1999.
- Haftorn, S. 1971: Norges Fugler. Trondheim.
- Jensen, T. & Mjøs, A.T. 1998: Sjeldne fugler i Norge 1995. Vår Fuglefauna supplement 2.
- Larsen, B.H. 1999: Sjøfugl i Mjøsa. Miljøfaglig utredning, rapport 24/99.
- SOF 1990: *Sveriges Fåglar*. 2. opplag. Stockholm.
- SOF 1999: Fågelåret 1998. Stockholm.